

žer" izhaja vsaki
ek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

močina velja za Av-
ro: za celo leto
krona, za Ogrsko
K 50 vin, za celo
za Nemčijo stane
celo leto 6 kron, za
periko pa 8 kron;
drugo: nozemstvo se
tudi naročnine z ozi-
na na visokost pošt-
Naročnino je pla-
naprej. Posamezne
se prodajajo po 10 v

redništvo in uprav-
vo se nahajata v
gledališko po-
sloje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastoj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inseratov) je
za celo stran K 80—
za 1/2 strani K 40—
za 1/4 strani K 20—
za 1/8 strani K 10—
za 1/16 strani K 5—
za 1/32 strani K 250
za 1/64 strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu
se cena primerno zniža.

Štev. 49.

V Ptuj v nedeljo dne 3. decembra 1916.

XVII. letnik.

Cesar Franc Jožef

Potrtega srca gledajo še vedno vsi avstro-
ski narodi in z njimi tudi celi ostali svet
gomilo ljubljene cesarja Franca Jožefa,
terega nam je kruta usoda ravno zdaj vzela,
smo očeta najbolj potrebovali. Res — ne
mo cesar in vladar, ne samo najvišji pred-
stavitelj habsburške monarhije, ne samo re-
zentant te velečastne monarhije, — ne
mo to, marveč pravi oče v najzvišnejšem
slu te lepe besede, nam je bil Franc Jožef.
Vladar je bil v naši monarhiji, ko mi še ve-
dimo za svet nismo vedeli, ko nas še ni
ali pa ko smo kot nedolžna deca po
slih klopek svoj iskreni "Bog ohrani, Bog
rani" prepevali. Cesar je bil Franc Jožef,
smo kot mladeniči v času zlatega miru
leki vojaško suknjo in se v resnem delu
pravljali na težke čase nasprotniškega na-
la. In oče, pravični, odkritosrčni oče z lju-
dim srecem pravega človeka nam je bil Franc
tef, kadar smo državljani zahtevali svoje
arvice, kadar smo kot narodi in posamezniki
hajali k njemu, kadar smo hrepneli po
jalnemu izboljšanju svojega stanja. Oče
m je bil vedno in povsod, — naše veselje
njega veselilo, naša žalost je njega žalo-
la. Čim srčnejše se je razvijalo naše gospo-
rsko stanje, tembolj je bila njegova duša
sela, — čimbolj smo mi trpeli, tembolj
krvavelo njegovo zlato srce... Oče
m je umrl! Zato jokajo avstrijski narodi,
to se solzijo in krvavijo njih nezastrupljena
za, — oče je odšel od njih, katerega so
mali, spoštovali in ljubili z neskončno lju-
mijo od nežne mladosti pa do sivih let
nosti... Ta ljubezen do pokojnega Franca
lefa, ki je bil te dni izročen usmiljeni ma-
ni zemlji, pa je tako velika in globoka,
presega tudi grob in da je nesmrtna. Ne
mo ponosni, mladi naš sedanji cesar Karl,
li ni avstro-ogrski narodi prevzamemo z
vdušenjem dedščino po očetu Francu Jožefu.
njegovem grobu prisegamo, da ostanemo
esti njegovi zastavi do zadnjega vzdihljaja;
ti po poštenizvestobi do domovine bode smrt
o lahka in lepa, kakor je bila mirna in
asna našemu očetu... Sovražniki so morda
sili, da se bode z mrtjo cesarja Franca
lefa vso krasno poslopje te nerazrušljive
monarhije razrušilo. Mislili so, da drži to
monarhijo le prevzvišeni starček Franc Jožef
t oseba skupaj. Pa so se hudo zmotili.
h Franca Jožefa je nesmrten
preko njegovega groba ostala bode zma-
rita Avstrija velika, mogočna, nepremag-
va. Truplo Franca Jožefa so pokopali v
rokih solz in vzdihov, ali njegova duša živi
naprej, med nami, med zvestimi narodi, med
aleznim ljudstvom, v srcih nas vseh, ki
bimo to prekrasno avstrijsko domovino.
anc Jožef je umrl in ni umrl. Le starček,
je skozi 68 let vodil usodo te monarhije,

se je preselil od nas v boljše življenje k
počitku; cesar Franc Jožef, veliki cesar, mo-
gočni cesar, ljubeči naš oče pa ni odšel od nas.
On živi naprej za vse večne čase, za vso bo-
dočnost. Kajti bil je naš oče, naš resnični,
pravični oče...

Sožalje nemške cesarice.

K.-B. Berlin, 24. novembra. "Nord-
deutsche Allg. Zeitung" piše:

Njeno Veličanstvo nemška cesarica je
poslala cesarici in kraljici Citi sledeči tele-
gram: "V tej usodepolni uri sem prisiljena,
da izrazim svoje sočutje na bolesti in žalosti
Vašega Veličanstva in narodov Avstrije vsled
izgube Vašega prezvišnega strica, Njegovega
Veličanstva cesarja in kralja Franca Jožefa.
Iskreno prijateljstvo me je vezalo z njim v
življenju, zvesto spoštovanje ohranil pokoj-
niku. Vaše Veličanstvo pa čakajo težke dol-
nosti, katerih izpolnitev bo stavila Vašemu
Veličanstvu v tem resnem vojnem času vi-
soke zahteve. Naj stoji Vsemogočni pri tem
ob strani Vašega Veličanstva in naj Vam
podeli bogati blagoslov. Avgusta Vik-
torija". — Njeno Veličanstvo cesarica in
kraljica Cita je odgovorila nato: "Iskreno
ginjena vsled toplega sočutja, ki je blagovo-
lilo izraziti Vaše Veličanstvo povodom smrti
mojega iskreno ljubljene strica, cesarja in
kralja Franca Jožefa, se Vašemu Veličanstvu
iz vsega srca zahvaljujem. Prosim Vas v tej
usodepolni uri, da ohranite prijateljstvo, ki
sta ga gojili do mojega v Bogu spečega strica,
tudi meni in moji rodbini. Bog naj nam po-
maga v tem težkem času! — Cita".

Priprave za pogreb.

Cesarjev pogreb je bil v četrtek popoldne
ob 3. uri. Na ukaz cesarja Karla je bil po-
greb kar najbolj slovesen, da kaj podobnega
Dunaj še ni videl. Prirejeno je bilo vse po
dvornem ceremonijelu. Ulice, po katerih se je
pomikal sprevoz, bile so vse dekorirane, sve-
tilke vse ovite s črno, tudi cerkev sv. Šte-
fana vsa v žalnih barvah.

Cesarjev pogreb se je vršil po predpisih
španskega ceremonijela. V zmislu teh pred-
pisov se prepelje truplo iz Schönbrunn v
cesarski grad p o n o č i, in sicer v ponedeljek
ob 10. zvečer. Ta ponočni kondukt učinkuje
s svojim enostavnim mračnim pompom morda
bolj kakor sijaj pri belem dnevu vršeče se
pogrebne slovesnosti. Sprevoz otvori črni jez-
dec na črnem konju, takozvani Hofeinspanier,
kateremu sledi oddelek konjenice. Za vojašt-
vom jezdijo v črno odeti dvorjaniki s svetil-
kami, za njimi dvorni funkcionar kot vodi-
telj pogreba. V šestvprednem črnem zaprtem
vozu (furgonu), ob katerega straneh gorijo
svetilke, se nahaja krsta z mrličem, pogrnje-
na s črnimi preprogami. Za furgonom spreml-
ljajo uradniki in slugi, ki so služili cesarju
kot osebi, torej takorekoč njegova družina,
svojega gospoda v zaprtih kočijah iz domače
hiše. Za njimi jezdi zopet oddelek konjenice.

V ulicah, koder se pomika sprevoz, je ustav-
ljen ves promet, zamolklo odmeva v nočni
tišini peketanje konjskih kopit in kakor po-
šastna senca gre sprevoz proti cesarskemu
gradu. Ko pripelje furgon skozi velika glavna
vrata cesarskega gradu, zaropotajo bobni vo-
jaških straž — mrtvemu vladarju v pozdrav.
Pred vrati dvorne cerkve čaka duhovščina,
da blagoslovi mrliča. Dvorjaniki položijo krsto
na pripravljeni katafalk.

Pogrebni sprevoz v četrtek se vrši z vsem
sijajem španskega pompa. Cesarski gala-mrt-
vaški voz napravlja že sam zase impozanten
vtis. Njegove dimenzije so ogromne. Dolg
je 8 m, širok 3 m, visok 5 m. Izdelan je iz
črno lakiranega hrastovega lesa, v katerega
so vdolbene umetniške skulpture. Streho voza
tvori kupola s cesarsko krono, okrog in okrog
obdana od cesarskih orlov. Pod baldakinom
iz črnega baržuna leži krsta popolnoma prosta
na ozkem podstavku, ob straneh in takozva-
nem kozlu so bogate draperije iz črnega sukna.
Ta cesarski mrtvaški voz bo vozil tokrat tret-
jič. Prvič so v njem peljali truplo cesarjevega
Rudolfa, druga krsta, ki je počivala pod nje-
govim baldakinom, je bila krsta cesarice Eli-
zabete, tretja pa cesarjeva. V voz bo vpre-
ženih osem španskih visokih črnih zrebcev s
prekrasno žalno opremo. Za mrtvaškim vo-
zom bo vozilo 40 zaprtih pogrebnih kočij,
prvih deset posebno razkošno opremljenih za
člane cesarske hiše. Spored sprevoza je v na-
prej natančno določen in v petek je mrt-
vaški voz že napravil poskušno vožnjo po du-
najskem Ringu.

Mrtvaški oder je bil okinčan z avstrijsko
cesarsko in ogrsko krono sv. Štefana, nadvoj-
vodskim klobukom, insignijami Zlatega runa,
velikimi križi inozemskih redov. Pred odrom
na črno-zlatih baržunskih blazinah so polo-
ženi cesarjeva sablja, maršalska palica, klo-
buk in rokavice.

Na vseh altarjih dvorne župne cerkve so
se služile od 8. do 12. ure maše-zadušnice,
od 9. do 10. in od 12. do 1. ure so zvo-
nili dunajski zvonovi.

V četrtek ob 1/2 2. bodo komorniki pre-
nesli krsto na mrtvaški voz. V tem trenutku
bodo zapeli zvonovi vseh dunajskih cerkev,
in sprevoz se bo pomikal čez Ring v cerkev
sv. Štefana. Tam se zberejo medtem cesar in
cesarica, tuji vladarji, nadvojvode in nadvoj-
vodinje, specialni odposlaniki, diplomati, tajni
svetniki, komorniki, ministri, generali, posla-
niki in deputacije. Ogromni cerkveni prostor
je zavil v črno. Duhovščina z nadškofom
Pifflom na čelu pričaka mrliča pri vratih ter
ga sprejme v cerkev, kjer se izvrši cerkveni
obred. Po opravljenih molitvah krene sprevoz
proti kapucinski cerkvi. Mrtvaškemu vozu
sledijo: cesar Karl s cesarico Cito, tuji vla-
darji, nadvojvode, tuje najvišje dame in nad-
vojvodinje, inozemski specialni odposlaniki,
tuje oficirske deputacije, odposlanstva doma-
čih polkov, ki so nosili cesarjevo ime. Špalir
bodo tvorili oddelki avstro-ogrskih polkov,
poslani naravnost iz bojišč.

Nemški cesar na Dunaju.

Dunaj, 28. novembra. Cesar Viljem je bil danes z malim spremstvom za kratki čas na Dunaju, da se poslovi od mrliča, svojega zvestega prijatelja in zaveznika. Došel je ob 11. uri na severni kolodvor in je bil pričakan na kolodvoru od cesarja Karla, nemškega poslanika grofa Wedel in vsega osebja nemškega poslanstva na najpristronejši način. Pozdrav med cesarjema na kolodvoru je bil izredno priščen. Cesar je s cesarjem Karlom dalje časa živahno govoril. Po sprejemu sta se cesarja peljala v avtomobilu v dvor; prebivalstvo ju je pozdravljalo z velikim veseljem. Na dvoru obiskal je cesar Viljem cesarico Cito v njenih dvoranah in se je podal potem v spremstvu cesarja Karla v dvorno župno cerkev, kjer je cesar Viljem ob krsti Franca Jožefa molil ter tam krasni venec iz belih orhidej z belim trakom s črkami „W. V.“ položil. Ob 9. uri zapustil je cesar Viljem Dunaj, zopet spremljan od cesarja Karla do kolodvora, kjer sta se vladarja priščno poslovila.

Bolgarski kralj na Dunaju.

K.-B. Dunaj, 28. novembra. (P. K.) Bolgarski kralj biva s prestolonaslednikom in princem Cirilom na Dunaju, da se udeleži pogreba. Kralj se je podal takoj po svojem prihodu v Schönbrunn, kjer je ob krsti pokojnega cesarja dalje časa molil. Kralj je obiskal potem cesarsko dvojico. Venec bolgarskega kralja je iz rož, ki jih je sam kralj v dvornih vrtilih v Sofiji porezal, izbral je najredkejšo cvete. Trak venca nosi napis: „V zvestobi in hvaležnosti“.

Zadnja pot cesarja Franca Jožefa iz Schönbrunn na Dunaj.

Dunaj, 27. novembra. Danes ponoči se je pripeljalo truplo pokojnega cesarja Franca Jožefa iz Schönbrunn v dvorni grad na Dunaju. Zadnjikrat so pozdravljale ulice, po katerih je nekdaj vsak dan v lahmem diru vozila vsem Dunajčanom znana cesarska kočija, ljubljene vladarja, ki se je vračal v grad svojih dedov k večnemu počitku.

Noč je bila mirna in tiha. Dež, ki je ves dan škropil, je ponehal in ogromne množice so se zbirale, da pozdravijo pokojnega cesarja. Ulice, po katerih se je pomikal spreved, so bile odete v bogat žalni kinč, zlasti dolga Mariabilferica se je odela v žalno obleko. Z vsake hiše plapolajo ogromne črne zastave, okna in balkoni so okinčani s črnimi preprogami, mnogi portali imajo črne zavese, v izlozbah so izstavljene cesarjeve podobe, odane od zelenja in črno okrašene. Iz odprtih uličnih svetilk gorijo motni plameni. Zunanja vrata dvornega grada so zastirta z mogočno črno portijero, pred njimi so postavljeni visoki črni obeliski, iz katerih se dvigajo visoki plameni.

Že v prvih večernih urah je napravilo vojaštvo od Schönbrunn do dvornega grada

Slike iz življenja cesarja Franca Jožefa.

Kot cesar je bil nepozabljivi naš Franc Jožef nedosežen; pa tudi kot človek je združeval v svoji osebi vse one krasne lastnosti, ki jih tako redkokdaj v današnjih časih najdemo pri ljudeh tega ali onega stanu. Kdo bi vedel kaj slabega, kaj neprijetnega v človeški naturi tega vzornega moža, ki je nosil na svoji glavi eno najmogočnejših kron sveta? V sledečem hočemo podati nekaj zanimivih, resnih in šaljivih črtic iz cesarjevega življenja.

I. Življenske navade.

Redkokdaj je bilo eno življenje tako noseno od zvestega izpolnjevanja dolžnosti in veselja do dela, kakor življenje cesarja Franca Jožefa. Do smrti je tako rekoč ostal ob pi-

špalir, za katerim se je zbirala nepregledna množica. Na tisoče ljudi je pohitelo zlasti pred schönbrunski grad, za katerega zidovjem so se člani cesarske hiše poslavljali od svojega ljubljene senijorja.

V lesku neštevilnih sveč in žarnic počiva cesarjevo truplo na mrtvaškem odru. Notranja krsta iz črnega baržuna, obrobljena z zlatimi bordurami, je položena v pompozno kovinsko rakev. Proti 10. uri se zberejo cesar in cesarica, člani cesarske hiše ter najvišji dvorni funkcionarji, ki bodo spremlili cesarja v dvorni grad, pred mrtvaškim odrom, dvorna duhovščina pa pristopi in blagoslovi mrliča.

Dvorni kanoniki in telesni slugi dvignejo krsto. Globoko ihtenje nazvočnih spremlja pokojnega cesarja, ko ga ponesejo ven iz sob, v katerih je preživel toliko desetletij v nemurnem delu za blagor svoje države, iz grada, ki mu je bil domovje v srečnih in žalostnih dneh.

Najprej duhovščina s križem, za njo telesni slugi s krsto, ki jo obdaje osem mladih plemičev s svetilkami, za krsto najvišji dvorjanik knez Montenuovo, oba generalna adjutanta grof Paar in Baron Bolfras, krilni pobočniki in drugi funkcionarji iz cesarjeve družine.

Pred portalom čaka mrtvaški voz. Ravno bije ura na grajskem stolpiču deset, ista ura, katere glas je naznanjal pred dolgimi desetletji malemu fantku Francu Jožefu, da je treba opustiti igro v vrtu in se vrniti k učenju, ko zapuša spreved schönbrunski grad.

Na čelu jezditra dva dvorna hlevarja s svetilkami, njima sledi eskadron kavaljerije. Za vojaštvom vozi kočija z dvornimi slugi, nato dvorni komisar na črno odetem konju, zopet dva cesarska hlevarja s svetilkami, katerima sledijo 4 šestorovprežne dvorne žalne gala-kočije.

V prvi se vozijo krilni pobočniki, v drugi oba generalna adjutanta, v tretji oba najvišja cesarska komornika, v četrti najvišji dvorjanik knez Montenuovo. Tem kočijam sledi mrtvaški voz, pred katerim jezditra dva v črno odeta dvorjanika.

Mrtvaški voz je popolnoma zavrt v črno, ob straneh gorijo svetilke. Vanj je vpreženih osem velikih vrancev. Na desni strani voza koraka osem gardistov trabantske telesne straže, 8 gardnih jezdecev in 6 telesnih lakajev s svetilkami, na levi strani osem kr. ogrskih telesnih gardistov, 8 gardnih jezdecev in 6 lakajev s svetilkami. Za mrtvaškim vozom jezdi 6 arsiernih gardistov in 6 ogrskih telesnih gardistov na črnih konjih. V dveh kočijah sledijo truplu svojega cesarskega gospoda njegovi telesni slugi. Spreved zaključuje eskadron konjenice.

V globoki ginjenosti pozdravlja množica ljubljene cesarja na zadnji poti. Mračno odmeva v nočni tišini peket konjskih kopit... Čez Mariabilferico in Ring se pomika spreved.

Proti 11. uri zaropotajo odsekano in zamolklo vojaški bobni v cesarskem gradu in

salmi mizi in izpolnjeval vladarske svoje dolžnosti. V svojem življenju je bil izredno enostaven in natančen. Tako si je tudi utrdil svoje truplo in dosegel vkljub napadam vseh mogočih boleznih patrilhalično starost. Kolikokrat so se skrbni Dunajčani čudili, da se je cesar vkljub najhujšem mrazu v odprti kočiji od Schönbrunn v svojo dunajsko palačo vozil. Vprašali so večkrat, ali ni nikogar v najbližji cesarjevi okolici, ki bi vladarja svaril pred tako neprevidezjo; do 70. leta njegove starosti bi se tudi nikdo ne upal tega storiti; kajti cesar je bil izredno utrjen. Šele v zadnjih petih letih je postal cesar previdnejši, to pa zlasti na prošnjo svojih zdravnikov. Krasni dokaz svoje utrjenosti je podal cesar na svojem potovanju v Bosno l. 1910. Velike težave tega potovanja pri njemu niso pustile skoraj nobenega sledu. Še po svojem prvem obisku ranjencev v Augartenu dne 19. septembra 1914 šel je v mrzle deževju skozi

skozi velika zunanja vrata se približa mrtvaški voz takozvanemu veleposlaniškemu stopnišču. Najvišji dvorni funkcionarji, gardni kapitani, ogrski dvorni maršal, cesarski morniki in duhovščina pričakujejo tu svojega gospoda ter ga spremito v črno drapirano dvorno cerkev.

Nepopisno turobna milina „Misera“, ki so ga zapeli dvorni pevci, je spremlila mrliča v cerkev.

Tam so dvignili lakaji krsto na mrtvaški oder, duhovščina jo je še enkrat blagoslovila in spremstvo je zapustilo cerkev in grad. Proti pol 12. uri so se cerkvena vrata zaprla v nočni tišini odmevajo koraki vojaških straž...

Tako je bil naš ljubljani Franc Jožef na Dunaju pokopan. Pogreb sam se je vršil v četrtek 30. junija; o njem bomo še v prihodnji številki poročali.

Cesar Karl I.

Po tako nepričakovani smrti ljubljene našega očeta in vladarja Franca Jožefa I. prevzel je dosedanja nadvojvoda Karl Franc Jožef avstro-ogrski prestol kot cesar Karl I. Mladi naš vladar je od vseh narodov te monarhije z velikim navdušenjem pozdravljen in vse mu hoče s prav avstrijsko udanostjo dokazati, da ve ceniti veliko, težavno njegovo nalogo. Karl I. je prevzel dedščino starosti vseh vladarjev velikega pokojnika Franca Jožefa. Prevzel je to dedščino sredi v vojni, kakor jo svet doslej ni videl in ni razumel.

Kaiser Karl von Oesterreich.

In izvršil bode to dedščino z energijo mladosti, ki je postala v tej vojni jeklena in katere zmagovito navdušenje ne more ničesar za-

park in le nevoljno je dovolil, da so mu ogrožili plašč. Bil je mož-vojak!

II. En dan iz cesarjevega življenja.

Cesar je vstajal jako rano. Dan je pričel zanj že ob 4. uri zjutraj, pozimi pol ure, v zadnjih letih pa eno uro pozneje. Pol ure potem, ko je cesar vstal, vzel je prvi zajutrek, ki je obstal iz čaše kave in „kifelcev“; kar je pričela vojska, imel je namesto tega pe-civa beli, za starega vladarja posebno pečen kruh. Potem je bival cesar okoli ene ure dolgo ob pisalni mizi. Točno ob 1/7. uri zjutraj je nastopil svoj jutranji izprehod. Ob 1/8. uri bil je cesar zopet v svoji delavni sobi. Medtem je že prišla pošta, ki je cesar večinoma sam odprl in pričel delati. Ob 9. uri je vzel drugi zajutrek, ki je obstojal iz čaše juhe in nekaj mesa. Ako niso bile avdijence, ostal je cesar potem do kosila v svoji delavni sobi.

ovce, 414
mrt-
stop-
ardni
i ko-
jega
rano
a, ki
rliča
vaški
ovila
grad,
arla;
ž...
f na
vršil
šele

Mi vsi, ki čutimo iz vsega srca s to vestno, nerazrušljivo in nepremagljivo Av-
gjo, želimo Božji blagoslov novemu našemu
adarju, ki ima tako težka in vendar tako
sna dela bodočnosti pred seboj. Bog ohrani
nega cesarja Karla I. Mi mu bomo
nili pošteno avstrijsko zvestobo in bode-
s svojim srcem, pa tudi s svojo krvjo
nili veličastni njegov prestol. Z isto lju-
mijo, kakor smo stali okoli pokojnega kro-
nega starčka, ki nas je moral zapustiti,
za da bi videl tako vroče zaželenega miru,
isto ljubeznijo stali bomo vedno za svo-
nim novim cesarjem. Bog ohrani in obvari
za I.!

Iz najvišje dvorne službe.

Cesar je imenoval kneza Montenuovo,
višjega dvorjanika cesarja Franca Jožefa,
svojega prvega najvišjega dvorjanika ter
je s posebnim lastnoročnim pismom po-
šil v priznanje njegovih dosedanjih zaslug
ilijante k velikemu križu reda sv. Štefana;
dr drugega najvišjega dvorjanika je imenoval
sar bivšega zunanjega ministra grofa Berch-
olda, za najvišjega komornika grofa Br-
ezie-Lanckoronskega, za najvišje-
dnovega maršala grofa Zichyja, za
višjega konjarja kneza Palfyja ab Er-
d, za ogrskega dvornega maršala grofa Thun-
lohensteina in za najvišjega ceremo-
njarja grofa Choloniewskega-Miszko.
Dunajski listi poročajo, da je cesar po-
šil v službi dosedanjega ravnatelja kabinet-
pisarne barona Schiessla. Cesar je na-
dalje potrdil v dosedanjih službah tudi oba
meralna pobočnika pokojnega vladarja, grofa
ara in barona Bolfras, imenoval pa
a, kakor se zatrjuje, dosedanjega predstojnika
nje komore princa Zdenka Lobkovića
a tretjega generalnega pobočnika.

Visoka vojaška odlikovanja.

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Iz vojnega
ročevalnega stana poročajo: Armadni
rhovni poveljnik feldmaršal nadvojvoda
riedrich je izdal to-le vrhovno armadno
ovelje:

Vojaki!

Njegovo c. in. kr. apostolsko Veličanstvo mi
e podelil velik križ reda Marije Terezije ter
imenoval mojega preizkušenega sodelavca
generalobersta barona Conrada za feldmaršala.

Ta izraz najvišje milosti velja Vam vsem,
rdja Vaši junaški vztrajnosti, Vašim hrabrim
rtvam v težkem boju za moč in obstoj naše
brage domovine, je najvišje priznanje dose-
anjih sijajnih činov armade in brodvaja.
kazimo se vredne najvišjega zaupanja,
vtrajajmo in storimo svojo dolžnost tako
lgo, da bo izvojevan zmagoviti mir. Bog
e bil z nami, ostal bo z nami!

Feldmaršal nadvojvoda
Friedrich

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Cesar Karl

W Ischlu je bilo kosilo po navadi na verandi
kupno z družino; udeležile so se namreč ko-
sila cesarjeve hčerke princesinja Gisela in
nadvojvodinja Valerija, nadvojvodinja Ella
in ostali člani cesarske družine, službeni ofi-
cirji in dame. Pozimi je bilo kosilo šele ob
6. uri popoldne. Pri kosilu je jedel cesar štiri
lo pet jedi z dobrim tekom. Prav rad je pil
nekaj bavarskega piva ali čašo bordó-vina.
Po kosilu je cesar zopet delal. Predno je šel
spat, jedel je cesar še kos kruha z mesom
in kislo mleko.

III. Najljubša jed cesarja. — Ce-
sar kot kadilec.

Najraje je jedel cesar dunajske močnate
jedi, karote, ostrige in kavijar ter „Frank-
furter“-klobasice, po katere je v neko staro
dunajsko gostilno pošiljal. Paradiznikov ni
maral. Prav rad je cesar kadil. Ljubljeno
„virzinko“ je moral sicer že pred leti opu-

je poslal nadvojvodi Evgenu sledeče lastno-
ročno pismo:

Ljubi gospod stričnik navojvoda Evgen!

V najpopolnejšem hvaležnem priznanju
Vaših kot voditelj armadne fronte pred so-
vražnikom Mi izkazanih odličnih služb, Vas
ljubega imenujem za feldmaršala.

Dunaj, 13. novembra 1916.

Karl.

Umrlega cesarja generalna adjutanta
generalna polkovnika grof Paar in baron
Bolfras sta dobila vojaški zaslužni križec
I. razreda z vojno dekoracijo; vojni minister
generalni polkovnik baron Krobotin je dobil
veliki križec reda sv. Štefana; domobranska
ministra generalna polkovnika baron Georgi
in baron Hazai sta dobila znak posebnega
cesarjevega pohvalnega priznanja. Veliki ad-
miral Anton Haus je dobil veliki križec Leo-
poldovega reda z vojno dekoracijo.

Tschirschky †.

V zadnji številki že smo poročali, da je
na Dunaju umrl nagle smrti velezaslužni
nemški poslanik Heinrich von Tschirschky
und Bögendorff. Pokojnemu državniku je v
veliki meri zahvaliti prijateljsko razmerje med
našo monarhijo in Nemčijo, katero je ravno
v tej grozoviti vojni rodilo tako lepe uspehe.

Heinrich von Tschirschky und Bögendorff

Tschirschky bil je rojen leta 1855. Leta 1883
je kot aspirant stopil v diplomatsko službo.
Od leta 1884 je deloval kot ataše v Konstan-
tinoplu in Atenah. Pozneje je postal legacij-
ski tajnik v Teheranu in še v jeseni istega
leta poslaniški tajnik na Dunaju. Leta 1900
je bil imenovan za cesarskega poslanika v
Luxemburgu, leta 1906 pa za državnega taj-
nika v zunanji službi. Konečno postal je nem-
ški cesarski poslanik na Dunaju, kjer ga je
sedaj smrt iztrgala njegovemu plodonosnemu
delu. Spomin na tega vrlega, poštenega, zve-
stega nemškega državnika ostane nevenljiv.

Svetovna vojska.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 24. novembra. Uradno se
danes razglašča:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvoj-
vode Jožefa. Vzhodno od Orsove bil je

stiti. Ali po drugem zajutrkju je kadil vedno
še rad eno lahko havana-cigaro, po kosilu pa
eno ali dve močnejši cigari.

IV. Cesar kot stari oče.

Kadar je cesar svoje delo izvršil, se je
zabaval na lovu ali pa pri svojih vnukih.
Znano je, s kako ljubeznijo so bili otroci nad-
vojvodinje Valerije svojemu cesarskemu sta-
remu očetu vdani. Prišli so v Schönbrunn
mnogokrat v njegovo delavno sobo, ko je še
delal. Cesar je dal otrokom potem papir in
svinčnike, da so se sami zabavali, dokler ni
bil s svojim delom gotov. Otročki so se vsedli
na tepih in so pisarili ter slikali, da bi sta-
rega očeta ne motili. Kadar je imel cesar
časa, se je z deco zabaval in smejal, pustil
se je z njo tudi fotografirati. Ena teh foto-
grafij je svetovno znana. Posebno veselje je
imel cesar, kadar je božični večer in krogu
svoje družine preživel.

sovražnik vržen. Tudi Turn-Severin je
v naših rokah. Preko Craiove prodirajoče
čete so dosegle reko Alt. V pokrajini Rimnik-
Valcea se nasprotnik še vedno ljuto upira.
— Fronta princa Leopolda. Naš letalni
lajtnant Popelak bil je pri nekem poizve-
dovalem poletu severno od Brody od treh
ruskih bojnih letalcev napaden. Pogнал jih je
v beg in jih prisilil, da so se morali za njih
črtami dol spustiti.

Italijansko bojišče. Po izbolj-
šanju skrajno neugodnega vremena zadnjega
tedna se je artiljerijski boj v večih oddelkih,
zlasti na kraški visoki planoti zopet pričel,
brez da bi se doslej do večje ljutosti razvil.

Južno-vzhodno bojišče. V oko-
lišču c. in k. čet nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Orsova in Turn-Severin zavzeta.

Nemško uradno poročilo od
petka.

K.-B. Berlin, 24. novembra. (W.-B.) Iz
velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada presto-
lonaslednika Rupprechta. Severno od reke
Ancre je zapričel popoldne močni ogenj, ki
je segal tudi na južni breg. Več napadov
Angležev ni nikjer naših postojank doseglo:
večinoma so se z izgubami že v našem za-
tvornem ognju razbili.

Vzhodno bojišče. Na zapadni
strani Rumunske je odpor zlomljen. **Zavzeli
smo Orsovo in Turn-Severin.**

Balkansko bojišče. Armada pl.
Mackensen. Na desnem krilu Dobrudša-
fronta bile so ruske sile s sunkom bolgarskih
čet iz prednjega ozemlja naših postojank
nazaj vrzene. Ob Donavi boji. — Make-
donska fronta. Med jezerom Prespa in
Cerno močni artiljerijski ogenj. Delni sunki
sovražnika severno-zapadno od Monastir-
ja in pri Makovi so se izjalovili.

Prvi generalkvartirmeister
Ludendorff.

Več rumunskih bataljonov odrezanih.

Avstrijsko uradno poročilo od
sobote.

K.-B. Dunaj, 25. novembra. Uradno se
danes razglašča:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvoj-
vode Jožefa. Severno-vzhodno od Turn-
Severina se **tam odrezani rumunski bata-
ljoni** še ljuto branijo. Na spodnjem Altu
dosegle so nemške čete vzhodno obrežje. Se-
verno od Rimnik-Valcea je napad na-
ših in nemških čet zopet napredoval. Vjeli
smo 3 oficirje in 800 mož. Neki sovražni na-
pad v pokrajini od Bekasa je ostal brez-
uspešen.

Italijansko bojišče. Neko močno
letalno brodogve metalo je na kolodvor in
sovražna taborišča od Primolana veliko
število bomb z dobrim učinkom. Vsa letala

V. Cesar prijatelj otrok.

Tudi druge, tuje otroke je cesar prav iz
srca ljubil. Nič ga ni bolj ganilo, kakor otroški
klici: „Der Kaiser kommt!“, ki so se začuli,
kadar ga je dunajska mladina v njegovi ko-
čiji na cesti opazila. Nikdar ni bil truden,
zahvaljevati se deci za njene pozdrave. V
pokrajini Redtenbacha, katero si je cesar en-
krat ogledal, padel je neki 4-letni deček v
globočino. Cesar je šel preko 5 metrov široko
skalo in prijel otroka, ki je visel na neki ko-
renini nad prepadom. Matič otroka, neka de-
lavčeva žena, je bila vesela, ko je čula, da
je sam cesar njenemu sinčku življenje rešil.

VI. Cesar lovec.

Največje veselje je imel pokojni cesar z
lovom. Bil je lovec v pravem zmislu besede,
ne pa mesar. Zato je streljal najraje jelena
ali pa divje koze. Oblečen je bil v zgornjo-
štajerski noši z „irhastimi“ hlačami in potla-

so se vkljub ljutem odpornemu ognju in težkem viharju nepoškodovana vrnila.

Južno-vzhodno bojišče. Nič novega.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 25. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Južno-zapadno od Rige povišalo se je delemo artiljerijsko delovanje. — Fronta nadvojvode Jožefa. V gorovju Gyergyo se je neki sovražni napad ob Batei Neagri krvavo odbil. Južno predora pri Altu skozi transilvanske alpe odvezle so vkljub trdovratnemu odporu nemške in avstro-ogrske čete Rumunom več vasi. Vjeli smo pri temu zopet 3 oficirje in 800 mož. Odpor sovražnika ob spodnjem Altu bil je zlomljen. Prekoračili smo reko. Ob zapadni meji Rumunske od njih glavne armade odrezani rumunski bataljoni se branijo še ljuto v gozdnem gorovju severno-vzhodno od Turn-Severina.

Balkansko bojišče. Armada v. Mackensen. V Dobrudži obojestranski artiljerijski ogenj. Po prekoračenju Donave od juga sem so se moči zvezanih osrednjih sil na rumunski zemlji utrdele. Pri Racovita so se zopet prebivalci boja zoper naše čete udeležili. — Makedonska fronta. Razven brezuspešnih sunkov Italijanov severno-zapadno od Monastirja, Srbov pa severno od Grunista ni ničesar poročati.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Proti Bukarešti.

Avstrijsko uradno poročilo od
nedelje.

K.-B. Dunaj, 26. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Armada pl. Mackensen. Donavska armada je dosegla pokrajino pri Aleksandriji. Pri izvršitvi izmenjave brega, ki je bila vsled povodnji posebno težka, imela je c. in kr. donavska flotilja pod poveljstvom pomorskega linijskega kapitana Lucicha in avstro-ogrski pijonirski oddelki generalmajorja Gangla odlični delez. Pri Umluctu severno od Sistove bil je od naših letalcev en sovražni „Farman“ sestreljen. — Fronta nadvojvode Jožefa. Nemška kavaljerija pod vodstvom generalajtnanta grofa Schmettowa vrgla je vzhodno spodnjega Alta eno sovražno kavaljerijsko divizijo nazaj. Zavzeli smo Rimnik, Volcevo v spodnji dolini Alta; bolj vzhodno, kjer se sovražnik še ljuto brani, bližajo se naše čete Curtea des Argesu. En zopetni napad ruskih kompanij v pokrajini južno-zapadno od Bekasa ostal je zopet brezuspešen. — Fronta princa Leopolda. Ruski

čeni klobukom. In štajerski lovci ter kmetje so ga ljubili iz vsega srca. Tikali so se z njim in nikdar jim ni zameril kakšno priprosto kmetjsko besedo.

VII. Neverjetni kmet.

Cesar, saški kralj in princ Leopold bavarski so šli enkrat v najboljšem razpoloženju raz gorovja pri Mürtstegu na Zgornjem Štajerskem, kjer so imeli lepi lov, v dolino, da bi se potem v svoj lovski grad peljali. Vsled neke pomote pa njih vozovi niso prišli. Visoki gospodje so čakali, ko pripelje neki kmetič svoj lojterski voz po gozdnem potu. Kratko odločen je cesar kmetiča vprašal, jeli se sme s svojimi gosti na lojterskem vozu peljati. Kmet gospode seveda ni poznal; položil je desko preko voza in jim dovolil, da se vsedejo. Tako so se veselo peljali. Kar nakrat pa se kmetič, ki je sedel spredaj, obrne in vpraša: „Kdo pa si ti?“ — „Jaz sem princ

oddelki, ki so šli pri Ocierki na zgornjem Styru naprej, bili so z našim ognjem prepodeni.

Italijansko bojišče. Na kraški visoki planoti je topovski boj mestoma nekaj živahnejši. V koroškem obmejnem gorovju obstreljevala je sovražna artiljerija posamezne vasi. Eno naših letalnih brodovij metalo je na barake in železniške naprave od Tolmezza bombe.

Južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Združenje armad Falkenhayn in Mackensen.

Nemško uradno poročilo od
nedelje.

K.-B. Berlin, 26. novembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Fronta prestolonaslednika Rupprechta. Pri megli in dežju nobeni večji boji. Patuljska podjetja so prinesla iz angleških jarkov 20 vjetih. Severno-vzhodno Beaumonta smo pripeljali iz sovražnih postojank 4 oficirje in 157 Angležev ter eno strojno puško. — Armada nemškega prestolonaslednika. V gozdu Apremontu vzhodno od Saint Mihiela napadla je francoska infanterija po močni artiljerijski pripravi; bila je zavržena.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Blizu obrežja Vzhodnega morja, severno od Smorgona ter na fronti Serveča in Šcare se je sovražni artiljerijski ogenj povečal. Ruski oddelki, ki so šli naprej tesno ob morju v pokrajini Krašina in pri Ocierki, bili so prepodeni. — Fronta nadvojvode Jožefa. Zopet so napadle pri Baza-Neagri ruske kompanije brez vsacega uspeha naše postojanke. V dolini Alta smo zavzeli Rimnik-Balcea. Na visočinah od Curtea des Arges se Rumun še trdovratno upira. V pokrajini vzhodno spodnjega Alta je nemška kavaljerija eno rumunsko kavaljerijsko divizijo vrgla in se nahaja v zmagovitem prodiranju. Od Alta proti vzhodu vodeče ceste so napolnjene od bežečih kolon vozov, ki kažejo svojo pot z gorečimi vasmii. Stopili smo v stiko z čez Donavo došlimi silami.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Eden z ognjem od morja podpirani sunki sovražnih strelcev na desnem krilu Dobrudša-armade se je izjalovil. Pod očmi generalfeldmaršala pl. Mackensen se je izvršila izmenjava bregov za nadaljne operacije v zapadni Rumuniji določene donavske armade po načrtu. Stojimo pred Aleksandrijo. Pri prekoračenju vsled vremena visoko narastle reke od bojnih čet delovali so na odlični način poleg naših hrabrih pijonirjev tudi deli cesarskega kora motornih čolnov c. in kr. donavske flotilje pod poveljstvom pomorskega linijskega kapitana Lucicha ter avstro-ogrski pijonirski oddelki generalmajorja Gangla. — Makedonska fronta. Nobeni posebni dogodki.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Leopold“, odgovoril je dotičnik s smehljajem. — „In ti?“ Mož je pokazal prav dvomljivo z bičem na družega gospoda. — „Jaz sem saški kralj“. — Kmet se je jezil, ker je mislil, da se gospodje iz njega norčujejo. Obrnil se je do tretjega in razburjeno vprašal: „No, kdo si pa potem ti?“ — „Jaz sem pa avstrijski cesar“. — Zdaj se je kmet obrnil, brez da bi kaj odgovoril. Potem pa je udaril po konjih in je z rdečim obrazom zavpil: „Veste kaj, vi tepci, jaz sem pa kitajski cesar!“ — Vladovalci so se izborno zabavali nad kmetovo zmoto. Kmalu je pripeljal voz v Mürtsteg. Zdaj je postalo kmetu toplo, kajti kmalu je opazil, da so njegovi gostje res vladarji. Prišel se je oproščevati, ali cesar ga je s smehom prav lepo plačal.

VIII. Divji petelini.

Enkrat je šel cesar z večimi gosti na lov na divjega petelina. Lovci so bili malo

Veliki plen v borbi proti Rumunom.

Avstrijsko uradno poročilo od
ponedeljka.

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Pri Turn-Severinu premagani sovražnik je v južno-vzhodni smeri nazadovanju in se zasleduje od avstro-ogrskih ter nemških čet. Naš plen iz teh bojev znaša na vjetih 28 oficirjev, 1200 mož, 3 kanone, 27 polnih municijskih vozov in 800 naloženih vozov. Tudi v donavskih pristanih padel je bogati plen v naše roke. Vzhodno od spodnjega Alta je dosežen oddelek Vede severno in južno od Aleksandrije. Ob zgonjem Altu bil je sovražnik za oddelek Topologu vržen; vzhodno od Tigvensa bila je sovražna postojanka predrti; pri temu je izgubil sovražnik na vjetih 10 oficirjev in 400 mož ter pet strojnih pušk. Neki ruski napad večih bataljonov v severno doline Negrisora proti našim četam ostal je brez uspeha. Sovražni poizvedovalni oddelki v pokrajini Ludove bili so zavrženi. — Fronta princa Leopolda. Položaj je nespremenjen.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od ponedeljka.

K.-B. Berlin, 27. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V pokrajini Somme le neznatni oženj. Brez artiljerijske priprave poskusili so Francozi zvečer v južni del gozda Saint Pierre-Vaast vdreti. Ogenj strojnih pušk posadke jarkov in hitro zapričeti zatvorni oženj artiljerije prepodil jih je nazaj. — Armada nemškega prestolonaslednika. Vzhodno od St. Mihiela ponesrečil se je en francoski napad proti eni naših straž.

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. V Karpatih so bili ruski poizvedovalni oddelki v pokrajini Ludove, več bataljonov pa severno od doline Negrisora zavrženi. Na obeh straneh Alta od severa prodirajoče nemške in avstro-ogrske čete generalajtnanta Krafft v. Delmensingen vrgle so sovražnika za oddelek Topoluga. Vzhodno od Tigveni predle so nemške čete sovražne črte in vzele nasprotniku na vjetih 10 oficirjev, 400 mož, na plenu pa 7 strojnih pušk. Oddelki Vede je zgoraj in spodaj Aleksandrije dosežen in tudi to mesto je zavzeto. Od Turn-Severina sem potisnile so naše črte ostane rumunske skupine od Orsove proti južnemu vzhodu. Tam so založile sovražniku druge čete pot. Premagani sovražnik je pustil tukaj razven krvavih izgub 28 oficirjev, 1200 mož, 3 kanone, 27 polnih municijskih vozov in 800 naloženih vozov. Iz donavskih pri-

prerano vstali in so morali v gorovju čakati. Medtem sta prišla dva gozdna delavca po poti. Videla sta lovce, brez da bi jih v jutranjem mraku opazila, da je to cesar s svojim spremstvom. Eden delavcev je stopil k cesarju in vprašal: Lovec, ali imaš kaj ognja? Cesar je prižgal gobo in mu jo dal. Ko si je delavec pipo vžgal, je vprašal: „Ali greste na lov?“ — „Ja“. „Na petelina, kaj-ne?“ — „Ja; zakaj pa vprašaš?“ — „No, zato vprašam, ker vam boče petelin kaj požvižgal, ako boste tako glasno klepetali“. Spremljevalec je sunil šaljivega delavca v stran in mu dejal, da je to cesar. Ali ta je vzel pipo iz ust in rekel: Brez zamere, gospod cesar, mislil sem dobro!, in šel je svojo pot naprej. Cesar pa se je prisrčno smejal.

IX. Cesar in vojak.

Leta 1885 vršil se je v Rokoši pri Budimpešti veliki lov na lisice, katerega se je

aniš smo se polastili doslej 6 parnikov in

Madji, večinoma polnih z vrednim blagom. Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobruški izjalovilo se je od ruske kavaljerije in infanterije izvrševanih napadov. En sunek bolgarskih bataljonov je sovražnik iz prednjega polja naših postojank vzhodno od Ercheseca. Donavska armada premaguje odpor Rumunov in odpira naprej — Makedonska fronta. Med jezerom Prespa in Černo ljuti artiljerijski boj. Močni napadi na visočine vzhodno od Parolovo so se razvili na nemnem izdržanju nemških lovskih bataljonov. Vzhodno od Vardarja obložili so Angleži nemške postojanke z močnim ognjem. En potem izvršeni sunek bil je zavržen. Ob strumi boji poizvedovalnih oddelkov.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Zmagovito prodiranje v Valahiji.

Avstrijsko uradno poročilo od
torka.

K.-B. Dunaj, 28. novembra. Uradno se
danes razglašča:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Prekoračili smo reko Alt. V dolini Argesu je Curtea des Arges naša lasti. Ob siebenburski vzhodni fronti postavili so naše straže močne ruske poizvedovalne oddelke.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od torka.

K.-B. Berlin, 28. novembra (W.-B.). Iz
velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Nobeni večji boji.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Južno-zapadno od Dünaburga drugače med morjem in Dnjestrom nobeni posebni dogodki. — Fronta nadvojvode Karla. Na siebenburski vzhodni fronti mešoma živahnejši ogenj. Ruski poizvedovalni oddelki zavrženi. Alt je prekoračen. Pričete nadaljne operacije z dobrimi bojnimi uspehi na nas. Curtea de Arges je v naši roki.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobruški neznatno bojno delovanje. Donavska armada je pridobila na zemlji. Včeraj smo zavzeli Giurgiu. — Makedonska fronta. Ljuti ogenj med jezerom Prespa in Černo ljuti artiljerijski napadov, ki so jih peljali med Trnovo (severno-zapadno od Monastirja) in Matkovo ter pri Grunistu Rusi, Italijani, Francozi in Srbi proti nemško bolgarskim četam. Veliki skupni napad nasprotniških čet se je popolnoma izjalovil. Pod uničljivim učinkom našega artiljerijskega in infanterijskega ognja imel je sovražnik težke krvave izgube brez da bi dosegel le najmanjši uspeh.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Adi cesar udeležil. Ob koncu lova se je gospoda zopet pred Gödöl zbirala. Da bi pot skrajšal, jahal je cesar proti bližnjemu rojškemu skladišču. Ko je prišel do duri, skočil je na straži stoječi vojak z bajonetom proti njemu in je dejal: „Nazaj!“ — „Jaz bom skozi jezdit!“ rekel je cesar, ki je takoj vedel, da ga infanterist v svoji lovski obleki ne izpozna. „Tu notri ne sme noben civilist“, dejal je vojak. Cesar se je moral obrniti na mnogo daljši poti do svojega premosta jezdit. Drugi dan je naznanil oberst presenečenemu vojaku celo zadevo in mu dejal: Od danes naprej si korporal in ne bodeš več na straži stal. Da pa bodeš tudi, kakor je vsakega vojaka dolžnost, svojega cesarja odslej poznal, pošlje ti cesar svojo dobro zadeto sliko in sicer kar v desetih izdanih. S tem je izročil oberst vojaku deset zlatih tolarjev.

Pred bitko pri Bukarešti.

Avstrijsko uradno poročilo od
srede.

K.-B. Dunaj, 29. novembra. Uradno se
danes razglašča:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Armada generala v. Falkenhayna je v Valahiji v zmagovitem prodiranju. Močni ruski napadi v gozdnih Karpatih in ob siebenburski vzhodni fronti izjalovili so se ob trdni vztrajnosti avstro-ogrskih in nemških čet. Naše postojanke so obdržane; za posamezne kose jarkov se še borimo.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 29. novembra. (W.-B.) Iz
velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Pri Givenchy izjalovil se je ponočni sunek neke angleške kompanije. V pokrajini Somme se je v večernih urah sovražni ogenj severno od Ancre in gozda St. Pierre-Vaast povečal.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Ničesar bistvenega. — Fronta nadvojvode Jožefa. V gozdih Karpatih in ob siebenburski vzhodni fronti peljal je Rus včeraj na mnogih točkah napade. Doživel je poraz; male krajevne uspehe dosegel je s krvavimi žrtvami. Armada v. Falkenhayna je na celi valaški fronti v zmagovitem prodiranju. Pred njo beži premagani sovražnik v neredu proti vzhodu.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Gibanje donavske armade stoji v sporazumu z bolj severno nastopivšimi četami. V Dobruški le neznatno bojno delovanje. — Makedonska fronta. Po izjalovljenju razbremenilne ofenzive zveze od juga sem peljal je sovražnik včeraj le delne sunke severno-zapadno od Monastirja in pri Grunistu. Tudi tu ni mogel doseči nobenih uspehov.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Navod gospodinjam, kako naj shranjujejo krompir.

Ako hočeš obvarovati krompir v zimskem času pred gnitjem in pomoči, da se čim najmanj pokvari krompirja, ki je za te in splošno važno dragoceno živilo, pametuj ta-le navodila:

1. Pomisli, da je gomolj živ rastlinski del, kojega življenjski proces se ne sme med zimo ustaviti, ampak

le zadržati. Shrani toraj krompir tako, da se ne ustavi popolnoma gomoljev življenjski proces, pa tudi preveč ne povspenjuje. Spravi krompir le za najhuje zimske mesece, nabavi si ga meseca oktobra ali novembra, ker so gomolji v tem času sveži, trdi in odporni.

2. Krompir naj ne zmrzne! Zmrzne pa pri 3 stopinjah pod ničlo po Celziju. Zabrani izcimljenje gomoljev. Izcimljenje povspenjuje z višjimi stopinjami toplote (nad 8°), zlasti proti pomladi. Ne puščaj krompirja gniti! Zlasti v letošnjem neugodnem letu prav rad gnije. Gnitje se pojavi, če imajo mala bitja, ki se drže zunaj krompirja, se nahajajo v njega znotranjstvi ali v šhrambi za krompir ter povzročajo gnitje, ugodne življenjske pogoje, kakor mokrotno toploto in zaduhel zrak. Vsled gnitja lahko zgubiš na teden 0.5—2.5 odstotkov vsega krompirja.

3. Šhramba naj bo hladna klet, kjer pa krompir ne zmrzuje; toda preblizu pečini ne sme biti ta šhramba. Klet naj bo suha in se mora dati lahko prezračevati. Zrak ne sme biti mrzel pod 4 Celzijeve stopinje in na noben način stopiti pod ledišče. Ko imamo krompir še shranjen v kleti, pa ne sme imeti njega toplota nad 8—9 Celzijevih stopinj toplote. Krompir trpi že pri 2—3 stopinjah čez ledišče, pri 1 stopinji mrzloti se lahko poškoduje, toda si lahko še opomore. Pri 2—3 stopinjah mrzloti pa postane neporaben. Po zimi je prostor lahko svetel toda neposredno ga naj ne obseja sonce. Ako krompir začne poginjati cime, se prostor naj zatemni.

4. Ako si imel v kleti že prej krompir in se morebiti nahajajo tamkaj kali bolezni, odstrani in pokončaj jih temeljito! Pred vsem zmeti dobro klet in poškopri tla in stene do 70 cm visoko z apnenim beležen. Zažgi v ponvi žvepla, zapri prostor in ga prezračaj šele prihodnji dan. Ako uporabljaš večji prostor le za šhrambo krompirja, pobeli ga iznova z apnenim beležen, kteremu si primešal galuna.

5. Predno krompir spraviš v klet, preberi ga dobro! Odstrani ves gnij, ranjen obtočen ali kako drugače bolan ali sumljiv krompir in vse druge tuje rastlinske dele. Ne očistiš ga pa tudi gomoljev na pretiran način s pranjem in brisanjem, ampak pusti na njih suho zemljo. Če je krompir gladek, se ga ne drži zemlja, potem njega posamezne plasti popraši s koksovim premogom (1/2 kg na 100 kg krompirja) ali pepelom, da se sprejme obhajajoča mokrota. Ne odtrgaj cim, ker je to nenaravno; zmanjša se trpežnost in uporabnost krompirja.

6. Krompir spravi na suho podlago, ki sicer pušča skozi mokroto, toda je ne posesa; tako ne namoči izpuhtela mokrota spodnjih krompirjevih plastij, da bi začele gniti. Ne nasipaj toraj krompirja na slamo, stare vreče i. t. d., ampak na preklje, ki ne ležijo na zemlji, ali deske na plast koka, pepela ali debelega peska. V večjih kletih nabij na stene late, da lahko odhaja mokrota.

7. Odvišna voda gomoljev naj izpuhti; zato pa nasipaj krompirja le polagoma v klet plast za plastjo; ne nasipaj plast krompirja prej na drugo plast, dokler ni vsakokratna gornja plast suha. Ne nasipaj krompirja bolj visoko nego 80 cm, ker se sicer krompir segreje in se začne potiti ter se zlasti krompir s tankim olupom rani s pritiskom, na kar začne gniti. Ko vsipavaš v klet krompir, ne meči in ne butaj ga. Proti spomladi naj bo plast krompirja le še 50 cm visoka.

8. Prezračuj redno šhrambo, ako je toplota zunanega zraka nižja nego v kleti, toda se ledišče še ni doseglo. Ako pa stoji toplomer že pod lediščem, zapri popolnoma klet; ravnotako zapri vse odprtine, če je zunaj bolj toplo kakor zrak v kleti.

9. Oglej in preberi tuintam krompir! Ako ga imaš več meterskih stotov, premeči ga čestokrat, zlasti proti spomladi. Rabi pri tem vile, kojih klini spredaj niso ostri, ampak imajo kroglice. Gomolje, kateri se ti zdijo gnili, odberi, porabi jih ali zavrži. Vpadla in modrovičasta mesta so prvi znaki bolezni. Ako se pokaže mnogo mokrote, razprostri krompir ob suhem dnevu,

Nemški cesar ob Sommi.

Največji in najkrajši boji na zapadu se vršijo ob reki Somme. Tukaj poskušajo združeni Angleži in Francozi z največjim naprom in s porabo največjih sil ter brez ozira na ogromne svoje krvave žrtve je kleno nemško fronto predreti s tem splošno umikanje nemške armade povzročiti. Doslej se jim to seveda ni posrečilo; vključ velikanskim svojim žrtvam dosegli so k večjemu to, da se je semintja kakšni nemški jarek izpraznil in zavzelo par metrov zadaj drugo pripravljeno postojanko. V ostalem pa je ostala nemška fronta neomahljiva ter nerazrušljiva. Nemški cesar, ki je od začetka vojne vedno v dotiki s hrabrimi svojimi armadami, je tudi junake ob Sommi opeto-

Der Kaiser an der Somme-Front.

vano obiskal. Naša slika predstavlja enega teh posetov. Nemški cesar stoji s svojim spremstvom, medtem ko defilirajo mimo njega boreče se čete.

ko ni mraza, na suhi podlagi na prostem v tankih plasteh. Mokro to tudi zmanjšaš, če postaviš v klet posode, ki so napolnjene do 1/3 njih visokosti z neugašenim apnom. Okrog te posode nasipaj mokrotnega krompirja.

Ako imaš manj krompirja, oglej si ga vsakih 8 dni in odberi z roko vse bolane in sumljive gomolje.

10. Ako imaš le 1 do 2 meterska stoka krompirja, shranjuj ga v zabojih, ki slonijo na opeki. Deske zabojev se ne smejo stisniti, ampak naj imajo špranje. Prav pripraven je 2 metra visok zaboj, ki je tako urejen, da leži krompir na položni podlagi. Za odvzemanje krompirja se nahaja nad dnom zaboja odprtina, katero zapiramo z zopahom. Ker vsak dan jemljemo krompir, gane se dan za dnevom ves krompir, se redno prezračuje in porabimo starejše plasti krompirja prej nego svežje.

Izkaz

doslej došlih daril za uresničenje spomenika padlim vojakom v Ptuj:

Okrajni odbor ptujski	K 2000.—
Graščak Quido v. Pongratz	K 1000.—
Župnijski urad v Sv. Marjeti	K 5.—
" " v Zavrču	K 20.—
" " Sv. Andrej sl. g.	K 20.—
Šolsko vodstvo Sv. Barbara v H.	K 22:14
" " Sv. Lovrenc dr. p.	K 5:13
Občina Pacinje	K 30.—

Skupna svota daril K 3102:27

V zmislu plemenitega namena in dolžnosti hvaležnosti naprav našim junakom se prosí nadaljna darila!

Dr. Zimmermann.

Dr. Zimmermann

Za naslednika državnega tajnika v zunanji službi na Nemškem Jagowa bil je imenovan dosednji podtajnik dr. Zimmermann.

Jagow.

G. v. Jagow

Nemški državni tajnik v zunanji službi Gottlieb von Jagow je glasom časniskih poročil odstopil. Prinašamo sliko tega velezasluženega uradnika.

Razno.

Priloga. Današnji številki „Štajerca“ smo dodali 4 strani priloge, tako da šteje skupno 12 strani. Vkljub temu smo morali še mnogo važnega gradiva izpustiti; objavi ga bomo, kolikor mogoče, v prihodnjih številkah.

Kranjski infanterijski regiment št. 17 je doživel visoko odlikovanje. Cesar je namreč izdal sledeče povelje na armado in mornarico: — „Želim, da pripada Moj Mi po milosti božji dani prvorojeni sin odslej Moji vrli junaki vojni sili in ga imenujem za obersta — imejitelja Mojega regimenta št. 17, ki se mora odslej imenovati „regiment Kronprinz“. Dunaj, 24. novembra 1916. Karl I. r. — Čestitamo vrlim kranjskim „Janezom“, ki so bili vedno hrabri vojaki, prav prisrčno k temu visokemu odlikovanju!

Umrli je nepričakovane hitre smrti gosp. Blaž Kosel, gostilničar in hišni posestnik v Mariboru. Pokojnik je bil preje hišni posestnik in krčmar v Ptuj, Allerheiligengasse. Spadal je med najboljše ptujske meščane in bil pri mestnem ter kmetskem prebivalstvu splošno spoštovan. Izborni gospodar, možnačaj, kakor so v današnjih časih prav redki, bil je pokojnik Kosel. Kdor ga je poznal, je moral tega resničnega in skozinskož poštenega moža rad imeti. Pridno je pokojnik deloval tudi pri prostovoljnih gasilcih; nikdar se ni vstrašil dela, kadar je bilo treba bližnjemu pomagati. V političnem oziru je bil tudi vedno zvest naš somišljenik in prijatelj. Zanimivo je, da je bil pred več kot 15 leti v njegovi ptujski gostilni naš list „Štajerc“ ustanovljen. Pokojnika so prepeljali v Ptuj, kjer je bil poleg svoje žene v lastnem grobu pokopan. Odkrito žalujemo za tem vrlim možem in izražamo težko prizadeti družini svoje prisrčno sožalje. Lahka mu bodi zemlja!

Umrli je v Ljutomeru v najlepši starosti po daljši boleznii splošno priljubljeni trgovec gospod Maks Hönigmann. Pokojnik je pripadal splošno spoštovani meščanski družini. Bil je mnogo let član občinskega zastopa in županov namestnik, v kateri častni službi je nesebično in vzorno deloval. Bil je zvesto naprednega mišljenja in zato se ga bodemo vedno radi spominjali. Lahka mu zemlja!

Dunajska občina je ob priliki spremembe na našem prestolu ednoglasno sklenila: 1. da pusti izdelati vdanostno medajlo s sliko cesarja Karla in cesarice Cite; 2. da pusti izdelovati relief ali sliko, ki bode kazala poklonitev dunajskega občinskega zastopa pred cesarjem Karlom I.; 3. da podeli 200.000 K za vsled vojne v budo prišle obrtnike, njih vdove in sirote; 4. da podeli 1.000.000 kron za uresničenje bolnišnice proti jetiki; 5. da izda spominsko knjižico na cesarja Franca Jožefa I. za šolsko mladino; 6. da imenuje vojni dom („Kriegerheimstätte“) št. I. odslej „Kaiser-Karl-Kriegerheimstätte Aspern“. Konečno se je še dunajskemu županu naročilo, da naj stopi zaradi stavbe spomenika za pokojnega cesarja v zvezo z avstrijsko vlado.

V Szegedinu so sklenili mestni zastopniki, da zgradijo pokojnemu cesarju spomenik.

Najstarejši vladar v Evropi je bil doslej pokojni naš cesar Franc Jožef I. Zdaj zavzema mesto najstarejšega vladarja l. 1840 rojeni knez Lichtenstein. Drugi najstarejši vladar je l. 1841 rojeni črnogorski kralj Nikita, katerega krona pa visi zdaj nekje v oblakih. Tretji najstarejši vladar je l. 1844 rojeni srbski kralj Peter, ki se mu enako godi kakor njegovemu prijatelju Nikiti. Četrtri izmed najstarejšimi vladarji pa je leta 1844 rojeni turški sultan Mehmed.

Goska za 210 kron. V Berlinu so te dni za 12 1/2 kilograma težko gos izkupili za 210 kron našega denarja. Pač dragocena pečenka!

Izumitelj strojne puške, tega grozovitega moralnega orožja, ki je ravno v sedanji vojni vso svojo grozovitost izkazalo, angleški inženir sir Hiram Maxim, je dne 24. novembra umrl. Postal je 76 let star. Koliko mladih bitij pa je našlo prerano smrt vsled njegove iznajdbe!

Tatvina. Služkinji Ana in Lucija Hafner iz Libelič na Koroškem ste svojemu gospodarju trgovcu Dreyhorstu v Trbižu iz skladišča mnogo blaga pokradli; tudi ste našuntali nekega učenca k tatvini. Ukradeni blago, obstoječe iz sira, sveč, moke, mila itd., ste deloma v Libeliče pošiljali, deloma pa za

poznejše čase shranjevali. Ana Hafner pa je imela ljubčka v vojni. Temu je mnogo ukradenega blaga pošiljala. Ker pa je bila v istega vojaka tudi neka druga dekla zaljubljena, je ta iz ljubosumnosti Ano Hafner zaradi tatvine naznanila. Tako so prišli njej in njeni sestri na sled ter so ji izročili sodnji.

Velika tatvina. V velehostilni Mosseri Beljaku je bilo v zadnjem času potnikom za 421 kron obleke in perila pokradeno. Naposled so zasačili tata v osebi 27-letnega Franca Kalt iz Spittala. Nekaj ukradenih stvari so še pri njemu našli.

V Pragi razmišljujejo mestni očetje o tem, da bi prekrstili enega mestnih trgov na ime pokojnega cesarja Franca Jožefa. Baje se bode določilo zato trg sv. Vavla, ki je eden najlepših trgov na svetu in ki je bil tudi pozorišče vseh česko-narodnih priredb.

Zaplemba premoženja veleizdajalcev na Kranjskem. Uradni list v Gradcu poroča: C. k. deželna kot kazenska sodnija v Gradcu dovoljuje na predlog c. k. državnega pravdnštva zaplembo v Avstriji se nahajajočega premakljivega premoženja obdolženecv zločina proti vojni sili države po § 327 v. k. z. in zločina veleizdaje po § 58 e. d. z.: 1. Viktorja Deisinger, rojenega 1883. leta v Škofji Loki, bivšega bančnega uradnika v Ljubljani; 2. Franca Gorec, rojenega 1894. leta v Veliki Loki, bivšega trgovskega učenca v Ljubljani; 3. Avgusta Jenko, rojenega 1894. leta v Ljubljani, bivšega visokošolca v Ljubljani; 4. Franca Radešček, rojenega 1886. leta v Šent Petru pri Novem mestu, bivšega zavarovalnega uradnika v Ljubljani.

Vlomi. Doslej neznani tatovi so vlomili v ptujsko prostijo in pokradli precejšnjo množino koruze. — V nabiralnik mestne farnе cerkve v Ptuj je bilo v zadnjem času štirikrat vlomljeno in pri temu precej denarja pokradeno.

Prodaja živlenskih sredstev v Ptuj. Da se nastavljanje kupcev pri prodajalnah in z njim zvezano potratenje časa prepreči, sklenili so merodajni činitelji sledeče: Za prebivalstvo po deželi v ptujskem okraju se bode živila v prodajalnah v Ptuj oddajalo le vsako sredo, vsak petek in vsako nedeljo, torej na dnevih, na katerih pridejo deželani itak v mesto. Ostali dnevi so določeni za mestno prebivalstvo. Oddati se bode zamoglo seveda vedno le toliko blaga, kolikor ga je ravno na razpolago. Kakor rečeno, velja ta določba le za ptujski sodnijski okraj. Upamo, da bode s tem neprijetno drenanje ob prodajalnah ponehalo. Ljudje naj se navadijo reda in naj ne bodejo tako razburjeni. Kar je mogoče, se itak stori, da se potreščine na živilih preskrbi!

Okrajni zastop ptujski.

V zmislu naročila deželnega odbora štajerskega in sporazumno s c. k. okrajnim glavarstvom v Ptuj se hoče tudi naš okraj z vsemi sredstvi in vsem domoljubjem udeležiti velikega dela za

5. vojno posojilo.

V ta namen sklicuje podpisani za torek dne 5. decembra ob 9. uri dopoldne

sejo občinskih predstojnikov,

na kateri se bode razgovarjalo stvarno o potrebi, namenu in izvršitbi vojnega posojila. Na to sejo so povabljeni gg. občinski predstojniki, o katerih se zanesljivo pričakuje, da pridejo. Obenem pa naj pripeljejo seboj zapisnike, zlasti gg. župnike, odbornike, obč. tajnike itd.

Ob 11. uri istega dne pa se vrši potem plenarno zborovanje okrajnega zastopa, na katerega se vse člane okrajnega zastopa uljudno vabi.

V Ptuj, 30. novembra 1916.

Za okrajni odbor:

Jos. Ornic l. r.

načelnik.

Vinogradništvo v Halozah.

Vojska je začela v svojem učinku tudi minjati vinogradništvo. V prvi dobi vojske vinogradarji imeli občutek, kakor da smet. Kaj je vinogradništvo? Postranski cvet, sirijska kultura. Vsaka reč se je podarila, le vino je imelo dolgo časa svojo normalno ceno. Sedaj pa ponuja kupec za kupnjo višjo ceno, tako, da je poskočila cena skemu moštu in vinu v najkrajšem času 1 K 20 vin. do 3 K za liter.

Kako jasno se je zopet enkrat pokazalo, da ne določa cen pridelovalec, ampak so tu kupci oni element, ki dela cene.

Praktično dobre posledice tega pa so, da, da morejo sedaj oni vinogradarji, ki imeli že 30 do 40 let zadolženi in so čisto naj zmogli obresti, odplačali bodisi del, ali vse vknjižene dolgeve — seveda če so se tudi imeli le količjak brati.

Kakor je znano, se letos ni posebno dosti pridelalo.

Oidij (plesen) v suhem mesecu avgustu deževje v drugi polovici meseca septembra pokončal v mnogih vinogradih tri četrtine celika. Dobro oskrbovani in celo zdravi, ti vinogradi so dali le polovico navadne cene. Bilo je mnogo lupin ali malo mošta.

Kakovost vinskega mošta je v splošnem slaba, v nekaterih mestih celo prav dobra. Imeli smo celo vinski mošt tramina in rizlinga z 29 do 37% sladkorja po klosterneurovski tehnici. Žalibože se je pridelalo tega mošta le nekaj polovnjakov, kajti na prvi dež meseca oktobra je zopet izpral grode, tako, da je imel konečno čisti rizling še 17 do 18 stopinj. Izginila ni konečno množina, vinski mošt je bil oškodovan tudi na svoji kakovosti.

Plesen je napravila letos, kar sem že prej omenil, večjo škodo kakor strupena rosa ali eronospora. Čim večja je bila vročina in suša, tem bolj se je pojavila plesen.

Z uspehom smo se je ubranili in sicer povsod tam, kjer so vinogradarji pravosno, to se pravi, ko so se malo pokazali, ali oidija, ali je plesen napadla še komaj posamezne jagode, takoj vse grozdje napropili z apnenim beležem. Da se je belež prijel jagod, in tekočina ni odkapljala raz grozdja, so vinogradarji primešali beležu bozisa 1/4—1% dendrina (karbolineja za sadna drevesa) ali ravnotoliko raztopljenega lima. Taka tekočina se dobro oprime jagodja, izborno uruje grozdje proti nadaljnjemu napadu po nesnobi in ozdravi napadeno jagodje.

Nadaljno sredstvo proti plesni je peroxid z apnom kot 2%-na raztopina (zmerjena areometrom).

Dr. Bernardzky iz Budimpešta je izdelal s peroxidom sistematične poskuse, in kozor sem jih videl sam, s popolnim uspehom. Gotovo bo o tem spisal za javnost obširne razprave.

Kakor je videti, učinkuje tudi Bosna-pasta zvezi z apnom proti oidiju (1% raztopina). Še 3 orale velik vinograd za nasadom masega rizlinga je vsako leto v kljub marljivemu replanju napadla plesnoba — letos pa ne. Sbrali smo letos v tem nasadu 28 polovnjakov rizlinga z 19 do 21% sladkorja. Skopili smo le z mesjo Bosna-paste in nekoliko apna.

Menda je v prejšnjih deloma proti plesni nekoliko učinkovala zmes bakrene galice in apna zlasti tam, kjer so škropili 6 do 8 krat, tako, da so vinogradi izgledali, kakor bi jih prevlekel z belo-modro barvo. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je primešal viničar in vinogradi zmesi modre galice in apna vedno nekoliko več apna, kakor bi trebal.

Moje prepričanje do danes pa je, da ne moremo tam, kjer se nahajajo nekaka specifična gnezda plesni, tudi z osemkratnim zveplanjem s pristnim Ventilato-zveplom oidija tretji popolnoma, ampak le deloma.

Bilo bi več kakor prijetno, če bi lahko zatirali plesen ob enem s strupeno roso le z malo tekočino za škropljenje. Zveplanja se prav rad izogne vsak delavec.

Za leto 1917 trebamo toraj perocida,

Bosna-paste in če je le količjak mogoče, tudi bakrene galice. Kdo bo nam nabavil teh sredstev za zalogo za leto 1917? Ali si jih je mogoče merodajna oblast že zagotovila? Sicer bi vinogradništvo v svoji sedajni kultivirani obliki sčasoma izginilo. Franc Rudl.

O tistih, ki delajo v vojni dobiček.

Dunajska „Reichspost“, ki nam v političnem oziru vsled svojega klerikalnega mišljenja gotovo ne stoji blizu, ki je pa na vsak način najpomembnejše glasilo avstrijskih katoličanov, objavlja v svoji 540. številki zanimivi članek pod naslovom „Die Nutznießer des Krieges“. Temu članku hočemo v poduk prebivalstva posneti sledeče točke:

Najmogočnejši gospodarski zavodi so banke. Dunajske velebanke razpolagale so začetkom vojne s skupnim premoženjem (akcijski kapital in rezervni skladi) nad 1200 milijonov kron; razpolagajo vsled svoje udeležbe na industrijskih in trgovinskih podjetjih in svojega odločilnega vpliva sploh s svoto okoli 7 milijard; indirektno zapovedujejo v gotovem oziru čez vsa gospodarska življenja Cislajtani. Te banke niso nikdar boljših „kšeftov“ delale, kakor od začetka vojne sem, oziroma si niso pustile svoje „kšefte“ nikdar bolje plačati. V upravnem letu 1915 dosegla je po njih lastnih oficijelnih navedbah kreditni zavod pri 19:89 milijonih kron čistega dobička (brez prepisa) 10% dividendo, Union-banka pri 6:4 milijonih 7:5%, Prometna banka pri 4:42 milijonih 6:43%, Eskomptna družba 13:5 milijonih 11%; Bančno društvo pri 12:56 milijonih 7%, Zemljiško-kreditni zavod pri 14:8 milijonih 20%, „Merkur“-družba pri 4:95 milijonih 7%, Splošna depozitna banka pri 4:82 milijonih 8:50%, Deželna banka pri 14:35 milijonih 6%, Anglo-avstrijska banka pri 15 milijonih čistega dobička 8:4% dividende. To so oficijelni dobički bank v oficijelnih, v pomirjenju občinstva in v najboljše varstvo napram davčni oblasti umetno sestavljenih, v številkah dobička in dividend kolikor mogoče nizko držanih bilancah. Resnični dobički so mnogo, mnogo višji. Ti oficijelni dobički so ostali, ko se je popreje prav izredno, visokost let miru mnogo prisegajoče rezerviranje (dodatki k rezervnemu skladu, prevlečki za bodočnost, odpisi, izredno računanje stroškov in tatiem) izvršilo. Razven oficijelnih rezervnih skladov pa imajo banke še tihe, tajne dispozicijske sklade. Iz mnogo znakov je razvidno, da so ravno ti tajni skladi pri določitvi dobička prav posebno založeni. Ali pravi, glavni dobički bank ležijo, kje drugod. Ležijo namreč v dejstvu, da je veliki del efektivnih papirjev, ki polnijo portefejl bank, da so akcijski deleži bank na v vojni jako „dobičkanosno“ delujočih industrijskih in trgovinskih podjetjih v njih kurzni vrednosti mnogokrat za 50, 100, 150% narastli. To pomeni naraščanje bančnega premoženja (virtuelno) mnogokrat pa še več. Taka visoka konjunktura ima zopet učinek, da banke pri pomnožitvi svojega akcijskega kapitala, kakor jo danes denarni zavodi večinoma izvršijo, pri izdajanju novih akcijskih izredno agio-dobiček (dobiček iz razlike med nominalno in prodajalno vrednostjo) izsiliti. Kreditni zavod je n. p. povišal svoj akcijski kapital za 20 milijonov kron. Pridobil je vsled borznega kurza akcijski 659 pri 320 kron nominalne vrednosti, gladko 15 milijonov, je dobil torej skupno namesto 20 milijonov 35 milijonov kron; lastniki starih akcijskih, predvsem hiša Rotschild, pridobili so s sprejetjem dela novih akcijskih po stavku od 575 kron brez truda, brez vsacega dela, okroglo 5 milijonov kron. Anglo-banka dosegla je pri svojem povišanju akcijskega kapitala za 30 milijonov kron okroglo 20 milijonov agio-dobička. Podobne so operacije in ribištvo pri drugih bančnih zavodih.

Še večji kakor dobički dunajskih so oni budimpeštovskih velikih bank. Zlasti vsled njih velike udeležbe, oz. njih obvladanja in izrab-

ljanja trgovine z živlenskimi sredstvi. One so glavni zagovorniki in glavni izkoriščevalci gospodarske samostojnosti Ogrske v okvirju monarhije. Kot take pridobivajo orjaške dobičke — na troške splošnosti. Neki liberalni list je pisal o ogrskih velebankah tako-le: „Od dneva, ko so ogrske velebanke od grofa Tisze dobile pravico za velenakup živlenskih sredstev, datira velika draginja, vsiljenje dobičkalčnih prekupcev v snu drugače zaprto domeno in divergenco najvišjih cen od Dunaja v Budimpešto... Velike ogrske banke zadene polna mera težke krivde na podraženju živlenskih sredstev... Ogrske velebanke predstavljajo novi fevdalizem na Ogrskem, fevdalizem denarja; pri njih orjaških zaslužkih jih ljudski zastopniki ne motijo... Kaj je morala ogrska kreditna banka, pri kateri se stekajo niti velike trgovine z živlenskimi sredstvi in ki je obenem velika zaščitnica Manfreda Weibla, najbogatejšega moža na Ogrskem, v vojni zaslužiti? Vešči možje trdijo, da sega resnični dobiček od akcijskega dobička do 80 milijonov kron.“

* * *

Izredno visoki so tudi vojni dobički največjih panog v svojem delovanju od bank odvisne veleindustrije. Češka petrolejska rafinerija dosegla je čistega dobička od 137 % skupnega akcijskega kapitala; porabila je pač veliki del za rezerve. Gališka karpatska petrolejska družba dosegla je čistega dobička od 40 % svojega akcijskega kapitala od 18 milijonov kron; Nafta-družba „Galicija“ razdelila je po velikih rezerviranjih za l. 1915/16 24 % dividende. Glavni vodja te družbe, gospod pl. Ofenheim, je s povišanjem akcijske „Galicije“ na borzi svoje premoženje za 15 do 20 milijonov kron povečal. Akcijska družba za petrolej David Fonto dosegla je pri akcijskem kapitalu 16 milijonov kron skoraj 73 % čistega dobička. — „Krasni“ so vojni dobički v industriji usnja vsled draginje surovin ter vsled izrabe monopola usnjarskih fabrik. Gre se tukaj mnogokrat za zasebna podjetja, katerih bilance so javnosti skrite; ali številke redkih „javnih“ podjetij govore jasni jezik. Združene usnjarske fabrike Flesch, Gerlach, Moritz i. dr. razdelile so za 1915 dividendo 30 % in so dosegle pri povečanju svojega akcijskega kapitala za 2:2 milijonov nominalne okroglo 4 milijone agio-dobička. Ogrska usnjarska centrala dosegla je 92%-no obrestovanje svojega akcijskega kapitala. Usnjarska fabrika Bergmann, sin & comp. dosegla je za 1915 čistega dobička 85 % od akcijskega kapitala. — Izredne dobičke zasigurala si je v vojni tudi velika tekstilna industrija. „Leto 1915 bilo je za tekstilno industrijo, za bombaž, volno, platno višek visoke konjunktura. Zlasti v prvi polovici leta bogato dosegljive zaloge na surovinah bile so hitro izdelane, izdelovanje povišano. Nekatere tekstilne firme so v svojih že naprej za vojaške potrebščine urejenih obratih le v tem letu mnogo milijonov zaslužile. Drugi fabrikanti in trgovci so držali razprodajo dolgo nazaj in so znali najvišje cene polno izkoristiti, ki so se tekom časa pojavile“; tako je pisalo pred kratkim dunajsko glavno glasilo borznega liberalizma: Isti list piše glede drugih industrijskih panog: „Tudi take fabrike, ki prav nič za vojno ne delujejo, večinoma branše za luksuz, industrija stekla in porcelana in mnogo drugih imajo mnogo večje dobičke in bistveno boljše izgleda za proizvodnjo kakor kdaj preje.“

(Dalje prihodnjič.)

Kava

50% ceneja!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poskušnjo s potrebnim sladkorjem vred le K 26.—. Po povzetju pošilja A. Schapira izvoz kave Galanta 490, Ogrsko.

Zuchtkälber

Jeden

Dienstag und Freitag

werden im städtischen Schlachthause in Pettau
ohne jeden Preisaufschlag

Zuchtkälber

(Stier- und Kuhkälber)

der Pinzgauer Rasse an bauerliche Besitzer
gegen Bezahlung abgegeben.

Bezirksausschuß Pettau

am 20. November 1916.

Der Obmann:

Jos. Ornig e. h.

375

Plemska teleta

Vsak

torek in petek

se v mestni klalnici v Ptuj brez vsacega po-
višanja cene

plemska teleta

(bikeci in teleta)

pingavskega plemena kmetskim posestnikom
proti plačilu oddajajo.

Okrajni odbor ptujski

dne 20. novembra 1916.

Načelnik:

Jos. Ornig l. r.

Deželno mesto za Štajersko

pod Najvišjim protektoratom Njegovega ces.
in kr. apostolskega Veličanstva stoječega
c. kr. avstr. vojaškega sklada za vdove in sirote
(oddelek za vojno zavarovanje).
v od c. k. namestnije na razpolago danem
uradnem lokalu 472

Gradec, Franzensplatz 2
posreduje naznanilo k podpisovanju za

V. vojno posojilo

med podpisovateljem in po njegovi želji iz-
branim mestom za podpisovanje ter prosi tr-
govce, industrijce, zasebnike in uradnike,
advokate, notarje, jerober, kuratorje, družbe,
društva, zadrage, sklade itd., da se naj za-
radi malega bančnega dobička v interesu na-
ših domačih vdov in sirot tega posredovanja
prijazno udeležujejo.

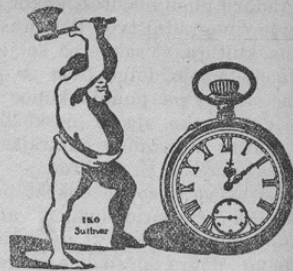

100 litrov domače pijače

osvežujoče, slastne in zelo gaseče si lahko vsado
sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so:
ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, mu-
skatni brusovec, poprovi metovec, pomaran-
čev, prvenčev, višnjevec, Neuspeh izključen.
Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna,
pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Sestavine z na-
tančnim navodilom stanejo K 8.50 franko po povzetju. Za eko-
nomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd., neprecen-
ljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova
delazmožnost nič ne trpi. 433

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Brno 636, Moravsko.

Neuničljivo

je kolesje! Suttnerjevih ur, kajti sestavljeno je le iz najboljšim
materijala najskrbneje. Dobra Suttnerjeva ura traja pri vsakem
ravnanju z njo dalje nego tri navidezno „cene“ bazarske ur
Stev. 1316. Lepa ura na pendelj K 10.00
1325. Ura na pendelj, gre 14 dni 20.00
1360. Lepa stenska ura 4.00
1376. Fina ura kukavica 15.00
1203. Dobra ura-budilnica 3.00
1204. Ura-budilnica s kazalcem za datum 5.00
1216. Fina ura budilnica 7.00
410. Roskopf-žepna ura, nikel 4.00
513. Tula-nikel-ura, dvojni mantelj 9.00
1512. „Zenith“-nikel-ura, 15 rubisov 25.00
781. Srebrna Tula-ura, dvojni mantelj 21.00
1546. Usnjati zapestnik s srebrno uro 17.00
916. Srebrna verižica, masivna 3.00
999. Srebrni privesek, masiven 1.50
1022. Srebrni rožni venec 5.00
114. Duble zlata vratna verižica 5.00
463. Duble zlati križec 1.50
212. Srebrni prstan z lepim kamenjem 1.00

Razpošiljatev

po povzetju ali naprej-pošiljati denarja. Za iz-
ne dopade, denar nazaj.
Tisoče ure za gospode in dame, verižice, prstanov, predmetov
za kinč iz zlata in srebra dobite v bogato ilustrirani
krasnem ceniku, ki se pošilja zastoj in franko, krščanske av-
tovne razpošiljalnice 330

H. Suttner samo v **Ljubljani**

Firma nima nobene filijalke. — Lastna fabrika ur v Švic.
Svetovno znana valed dobave najatančnejših ur. 70L

Obstessig (sadni jesih)

kupimo

ponudbe pismeno ali ustmeno v naši trgovini

Brüder Slawitsch, Pettau

Mestna hranilnica v Ptuj

sprejema

do preklica vsako nedeljo in
vsak praznik od 9. do 11. ure
dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.

Ura na napestnik z varstvom za steklo

K
6.—

K
12.—

Ura na zapestnik z usnjatim jermenom, velika oblika K 6.—,
radij K 10.—, mali format K 10.—, 12.—, radij 15.—, 18.—,
S precizijem anker-kolesjem K 24.—. Znamka Cyma K 30.—,
Omega 50.—, radij K 10.— več, z varstvom za steklo K 2.—
več. — Vojna ura z dobrim anker-kolesjem K 6.—, la kako-
vost K 10.—, pravo srebro K 20.—. — zepne ure-budilnice
K 24.—, radij K 32.—. — Primerni usnjati napestnik K 3.—
posebej. Vojna budilnica, zanikana, 20 cm visoka K 8.—.
3 leta garancije. Razpošiljatev le po vpislanju svote z 1 K
za zavoj in porto franko po vsej Avstro-Ogrski in na bojišča po
prvi zalogi

Max Böhnell
vojnih ur

Danaj IV., Margaretenstrasse 27/51.

287

Originalni fabrični cenik zastoj.

Stole (Zimmersessel)

po 4.—, 5.—, 6.— kron se dobijo v zalogi

SLAWITSCH & HELLER

trgovina v Ptuj.

V 536/16

3

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Ptuj odd. V o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva Stolitsch zoper Marjeto Bezjak, 62 let staro, r. k. vdovljeno posestnico v Stojncih, vrojlo prestopka po § 18 ces. odredbe z dne 21. avgusta 1916, št. 261, drž. zak. v nav. nosti opravitelja državnega pravdnštva in sed neprihoda obtoženke Marjete Bezjak po mes dognani glavni razpravi po predlogu tožitelja razsodila tako:

Obtožena Marjeta Bezjak je kriva, da je eseca oktobra 1916 v Stojncih izrabljaje po njem stanju povzročene izvanredne razmere utevala za en par kokoši, torej za neobhodno strebne reči očitno pretirano ceno po 20 kon; zagrešila se je s tem prestopok po § 18, s. odredbe z dne 21. avgusta 1916, št. 261 drž. zak. in se obsodi v kazni deset (10) dni zpora in v denarno kazno dvesto (200) kron, slučaja neiztirljivosti na 14 dni zpora in po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kaznega postopanja in izvržbe.

V smislu § 23 cesarske odredbe z dne 21. avgusta 1916, št. 261 drž. zak. je enkrat javiti razsodbo v listih „Štajerc“ in v „Slovenskem gospodarju“ na stroške Marjete Bezjak.

C. k. okrajna sodnija v Ptuj odd. 5.

dne 7. novembra 1916.

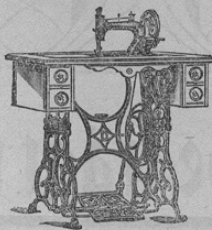
ranz m. p.

Dr. Mally m. p.

Brata Slawitsch

v Ptuj

Florianplatz in Ungartorgasse

prilpota izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:
Singer A ročna mašina K 70—
Singer A K 70— 80—
Dürkopp-Singer . K 90— 100—
Dürkopp-Ringschiff za šivilje K 150—
Dürkopp-Zentralbobbin za šivilje K 160—
Dürkopp-Ringschiff za krojače K 180—

Dürkopp-Zentralbobbin mit versenkbarem Oberteil, Luxusausstattun g K 180—
Dürkopp-Zylinder-Elastik za čevljarje K 160—
Minerva A K 140—
Minerva C za krojače in čevljarje K 180—
Howe C za krojače in čevljarje K 100—
Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. — Najine cene so nižje kakor povsod. — Prosimo, da se naj vsak zaupno do nas obrne, ker solidnost je le tistim znana, kateri imajo mašine od nas.
Cenik brezplačno. 408

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj zraven kladnice in pinarske hiše postavljena je parna žaga vsakomur

===== v porabo. =====
Vsakomur se les hlodi itd., ter po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati, spahati i. t. d.

Ljudska kopelj mestnega

kopališča v Ptuj.

Čas za kopanje: ob delavnikih od 12 ure do 2 ure popoldne (biagajna je od 12 do 1 ure zaprta); ob nedeljah in praznikih od 11. do 12 ure dopoldne

1 kopelj z vročim zrakom, bare ali „Brausebad“ z rjubo K — 70

Proti slepariji

ki so si jo nekateri liferanti celo pri vojaških dobavah dovolili, so nastopile oblasti z vsoto strogostjo. Proti slepariji s slabim blagom za zasebnike se zamore vsakdo zavarovati, ako kupuje pri 47 let po le dobrem blagu svetovno znani firmi Miklauc. Nikjer se ne more bolje in ceneje kupiti!

Pišite Miklaucu, predno se pustite z navidezno nizkimi cenami zapeljati, kupiti drugod slabo in manjvredno blago.

Ilustrirani cenik brez stroškov.

Vse blago za varstvo zoper mrzozimi.

Vremenski plašči (pelerine)

za gospode, dame in otroke iz najboljsega, za vodo neprepornega lodna najceneje.

Figaro-telovniki (Seelenwärmer)

za žene in dekleta, strikani, iz ovčje volnje, jako topli, močni in ceni.

Telovniki z rokavi

za dečke in može, topli in močni.

Delavski plašči, jako močni

delavske hlače iz vrazjega cajga. — Jako močne hlače za dečke.

Vražji cajg, štofi za hlače

štofi za obleke, gotove obleke, platno, šifon, oksford, gradel itd.

Zimski plašči, damski plašči

zimski štofi, blago iz ovčje volnje, lodna itd., namizni in posteljni prti, tepih.

Konjske odeje

vkjub splošni dragini volnje in delavskih stroškov računa izborna firma Miklauc pri velikemu številu svojega blaga v reklamo

stare nizke cene.

Krščanska svetovna razpošiljalna hiša

R. Miklauc, Ljubljana št. 357.

Tudi en-gros-razprodaja trgovcem, krošnjarjem in obiskovalcem sejmov, ki hočejo imeti dobro blago in se poceni dobiti.

Št. 27987 1916.
2741

Razglas.

Štajerski deželni odbor je sklenil, v namene temeljite izobrazbe viničarjev v ameriški trsnikulturi in v obratu sadno-drevesne šole ter napravi sadonosnikov in ravnanju z njimi tudi leta 1917 prirediti po en stalni

===== viničarski tečaj =====

in sicer:

1. na deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Leibnitzu;
2. na deželni sadjarski in vinogradniški šoli v Mariboru.

Ti tečaji pričnajo s 15. februarjem in končajo s 1. decembrom 1917.

Sprejelo se bode:

v Silberbergu 26 in
v Mariboru 14

sinov posestnikov in viničarjev.

Ti dobijo na omenjenem zavodu prosto stanovanje, polno hrano in poleg tega mesečne plače 8 kron.

Izobrazba v teh tečajih je v prvi vrsti praktična in le v toliko tudi teoretična, v kolikor je to za predelavce in samostojne viničarje potrebno.

Po preteku tečaja se bode vsakemu udeležencu izročilo spričevalo o njegovi porabljenosti.

V svrhu sprejema v enega teh tečajev morajo prosilci svoje neokolekovane prošnje do najkasneje 15. prosinca 1917 deželnemu odboru odposlati.

V tej prošnji je izrecno opozarjati, v katerega omenjenih zavodov hoče prosilec vstopiti; prošnjam je dodati:

1. dokazilo o dokončanem 15. letu starosti;
2. npravnostno spričevalo, ki mora biti potrjeno od župnijskega urada;
3. zdravniško potrdilo, da prosilec nima kakšne nalezljive bolezni;
4. odpustnica ene ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da bodejo od 15. februarja pa do 1. decembra 1917 nepretrgano v tečaju ostali in se vsem izobrazbe se tičočim odredbam deželnih strokovnih organov pokoriti.

Gradec, oktobra 1916.

Od štajerskega deželnega odbora:

Edmund grof Attems l. r.

Die neue Kriegsanleihe trägt über 6%!

Die **Pettauer Sparkasse** übernimmt unentgeltlich Zeichnungen für die neue Kriegsanleihe. Um die immerhin unbequeme Manipulation der alle Halbjahr abzutrennenden Kupon dem Zeichner der Kriegsanleihe zu ersparen und um auch für die Kriegsanleihe Zinseszinsen zu erlangen, ist die Sparkasse Pettau bereit, auf Wunsch die Obligationen in sichere Verwahrung zu nehmen und dem Besitzer der Kriegsanleihe dafür ein Sparkassabuch auszufolgen.

Der Besitzer dieses Sparkassabuches, welches auf einen ganz beliebigen Namen lauten kann, braucht sich um die Kriegsanleihe weiter nicht zu kümmern, — da die Sparkasse die Kupons am Fälligkeitstermin abtrennt — und den Erlös in das Sparkassabuch einlegt.

Für diese Mühewaltung werden für je 100 K Kriegsanleihe 10 h für Manipulation und Aufbewahrung verrechnet.

Sparkassa-Direktion Pettau

am 20. November 1916.

Der Obmann: **Jos. Ornig.**

Die Direktoren: Adolf Schramke, Johann Steudte, Josef Kravagna, Hans Strohmayr, Johann Kasper.

Novo vojno posojilo daje čez 6%!

Ptujska šparkasa prevzame brezplačno podpisovanje za novo vojno posojilo. Da se gotovo neprijetno manipulacijo s kuponi, ki se morajo vsacega pol leta odrezati, podpisovateljem vojnega posojila odzame ter da se doseže i za vojno posojilo obresti za obresti, — je ptujska šparkasa pripravljena, da na željo obligacije varno shrani in da izroči lastniku vojnega posojila zato šparkasno knjižico.

Lastnik šparkasne knjižice — ki se zamore glasiti na poljubno ime — se ni treba za vojno posojilo nič več brigati, ker odreže kupone na dotičnem terminu šparkasa sama in vloži tudi svoto v šparkasno knjižico.

Za to delo se pri vsakih 100 K vojnega posojila 10 vinarjev za manipulacijo in shranjenje zaračuna.

Ravnateljstvo šparkase v Ptuj

dne 20. novembra 1916.

Načelnik: **Jos. Ornig.**

Ravnatelji: Adolf Schramke, Johan Steudte, Jos. Kravagna, Hans Stromayer, Johan Kasper.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Nepregledni plen na Rumunskem.

Berlin, 29. novembra. „Tageblatt“ poroča:

Hitro prodiranje naših armadnih skupin na Rumunskem napravi nemogoče, da bi se doslej narejeni plen že sedaj pregledal. Od 28. novembra sem se je zaplenilo velike črede živine ter znatne zaloge žita in petroleja, ki so padle v roke naših vojakov; poleg tega se je zaplenilo 6 sanitetnih avtomobilov, 1970 vagonov in 10 lokomotiv. V pristaniščih Donave se je zaplenilo 6 parnikov in 79 ladij, od katerih jih je bilo 16 z ječmenom in ovsem naloženih.

En ruski regiment utonil.

K.-B. Stockholm, 28. nov. „Aftonbladet“ izve iz zanesljivega vira, da sta se dve veliki ruski transportni ladji, vozeči od Helsingforsa v Reval, koncem oktobra potopili; na krovu je bil 428. regiment v polni vojni sili. Regiment je imel preje finsko stražno službo. Nesreča se je zgodila brzkone vsled neke minske razstrelbe.

Gospodarske.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejne.

Dne 2. decembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 3. decembra v Pürggu, okraj Irnding; v Geistthalu, okr. Voitsberg.

Dne 4. decembra na Planini**, okr. Kozje; pri Sv. Tomažu**, okr. Ormož; v Kojicah**, v Wiesu**, okr. Ivnic; v Gasenu, okr. Birkfeld; v Pischeldorfu**, okr. Gleisdorf; v Wildalpen, okr. St. Gallen; v Ormožu*; pri Sv. Barbari v Halozah**, okr. Ptuj; v Vordernbergu, okr. Leoben; v Šmarju pri Jelšah**.

Dne 5. decembra v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*; v Celju*; v Gradcu (sejem s porabno živino); v Ptuj (konjski in govejski sejem ter z žrebeti).

Najboljši uspeh!

Inzerati

„Štajercu“

Najzmernejše cene!

imajo vsled velike razširjenosti **najboljši uspeh.**
Sprejemajo se:

v Ptuj pri upravi lista;
v Celju pri gosp. Fritz Rasch;
v Mariboru pri g. Rud. Gaisser.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepčanje krvi proti slabosti in bledici (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K. Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1-60 K, vel. stekl. 2-40 K. Čaj proti kašlju, težki sapi itd. Čaj in pilule za čiščenje krvi 80 vin. — Čaj proti gihtu 1-50 K. — Balzam za giht, ude in živce stekl. 1-50 K; izvirno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški živinski prašek 1-50 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi 1-60 — Izvirni strup za podgane, miši, ščurke 1-50. Razpošiljatev **L. Herbst**, apoteka Bleiburg na Koroškem. 49

Priletan mož

izobražen, sam, čvrst in delaven, več gospodarstva in poljedelstva, želi priti k samostalni gospodinjki kot podpora moč v gospodarstvu brez plače. — Dopisi pod „Vpokojenec“ na upravnistvo tega lista. 483

Novo!

Styria Rekord, strojni kopirni papir, posebno priporočljiv za urade, odvetnike in notarske pisarne itd. Listi za poskušnje se dode zastoj v logi: C. kr. založba specialitet v Mariboru, Burggasse. 492

Gospod

Sam. Friedrich v Ptuj, Sarnitzgasse 4

v bližini posojilnice kupuje: svinjske kože, goveje kože, zajčje kože, lisičje kože, dihurje, kune, vidre, po najvišjih dnevnih cenah. Kdor kaj ima, naj prinese! 462

Nobenega zobobola

več, nobenih noči brez spanja. „Fides“ odpravi bolečine pri votlih zobeh, kakor pri trdovratnem revmatičnem zobobolu, kjer so odrekla vsa druga sredstva. Brez uspeha denar nazaj! — Cena K 1-50. 3 tube 4 krone. 6 tub K 5-50. Nobenega zobnega kamna več. Snežnobele zobe dosežete po „Elta-Zahnfluid“. Takojšnji učinek. Cena K 2—, 3 steklenice K 5—. Kemény, Kaschau I., poštini predal 12/Z 26. Ogrsko. 447

8 vinarjev

(za dopisnico) Vase stanje moj glavni cenik, ki se vam na zahtevo brezplačno dopošlje. Prva fabrika ur Hanns Konrad, c. in kr. dvorni liferant, Brück št. 1502 (Češko). Niklaste ali jeklene anker-ure K 6, 7, 8. — Vojne spominke ure, nikel ali jeklo K 11, 12. — Armadne radij-ure, nikel ali jeklo K 12—. Mas. srebr. Rosk.-anker-rem.-ura K 19, 20. 3 leta pisane garancije. Razpošiljanje po povz. Izmenjava dovoljena ali denar nazaj

Kupim sir (Topfen)

največje množine, skozi celo leto, tudi v mirnih časih. Iščem nakupovalce, plačam provizijo za posredovanje. Prosim oferte na podjetje s sirom Max Weise, Dunaj XII., Schönbrunnerstrasse 196. 484

Zaradi vpoklica k vojakom

se proda pohištvo za spalno sobo, jako masivno graščinsko pohištvo z mramorjem in zrcalom. Prave matrice iz konjske dlake, en patent spalni in dekoracijski divan, ena pisalna miza in 4 usnjati stoli, vse kakor novo. Za obrtnika 10% ceneje. Spalna soba in jedilna soba odda se tudi posebej. Celje Tschret 37, pred gostilno Pischek desno. 469

Kundmachung.

Die Herrschaft Thurnisch hat von der Bezirksvertretung Pettau

zwei Pinzgauer Zuchtstiere

zur Haltung übernommen und sich verpflichtet, dieselben zum Decken fremder Kühe zu verwenden.

Die Besitzer werden im eigenen Interesse aufmerksam gemacht, ihre Kühe zum Decken zur Herrschaft Thurnisch zu bringen.

Bezirksausschuss Pettau

am 5. Oktober 1916.

Der Obmann: JOS. ORNIG m. p.

Kolarski pomočnik

in učenec se takoj sprejmeta pri **Franz Merz**, kolarski mojster, Breg pri Ptuj. 473

Prodajalka

želi službo, večšane mešane stroke in obeh deželnih jezikov. Cenjene ponudbe na upravo tega lista. 491

Krepki učenec

z dobrimi šolskimi spričevali se sprejme takoj v trgovini z mešanin blagom **Josef Wagner, Šmarje pri Jelšah.** 488

500 kron

Vam plačam, ako moj iztrebnik korenin Rial-bal-sam Vaša

kurja odes, bradavice in trdo kržo ne odpravi v 8 dneh brez bolečin. Cena ene posodice z garancijskim pismom K 1-50, 3 posodice K 4—, 6 posodic K 6-50. Stotero zahvalnih pisem. Kemény, Kaschau (Kassa) I. poštini predal 12/27 (Ogrsko).

Avtomatični lovitelj za podgane

K 5-50, za miši K 4—, vlovil brez nadzorstva do 40 kom. v eni noči, ne zapusti duha in se postavi sam. Past za ščurke „Rapid“, tisoče ščurkov v eni noči 1 K 3-70. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnih pisem. Razpošiljatev po povzetju, poštnina 80 vin. Exporthaus Tintner, Wien, III., Neulinggasse Nr. 26/35. 407

Lepa jabolka in hruške

(namizno sadje) kupi **Josef Strobl** v Sternthalu. 427

Ženitna ponudba!

Iz južnega bojnega polja fant 26 let star, slovenskega in nemškega jezika zmožen, vsakega kmečkega dela in tudi gostilne navajen. Imel bom 1000 K denarja. Toraj želim po vojni ali pa še prej z dekletom ali mlado vdovo v zakon stopiti. Kateri bi bilo po volji, jo prosim za sliko, ki se pa takoj vrne. Naslov pod „Lilija št. 23“. Več pove upravn. „Štajerca“.

Les pravega kovanja

kupuje po najboljših cenah **Alex. Rosenberg**, Gradec, Ahnenstrasse 22. 426

Čaj

ki ne potrebuje sladkorja ako se pridene kot zavrt čaj, „Sida-medeni prašek“ ali pa „Sida-limonadni prašek“, 2 do 3 kave zlice Sida-praska na kozarec čaja. 1 zavoček „medeni“ stane 35 vin, 1 „limonadni“ prašek pa 40 vin. Po pošti se pošilja najmanj 12 zavočkov po povzetju. Za otroke jako priporočljivo. Neobhodno potrebno za vojake, izletnike in za domačo rabo. Razpošiljalnica **Jos. Berdajs**, Ljubljana, Zelarska ulica 18. Za prekupe in trgovce pri večjem naročilu popust. 429

Franz Schönlieb

tovarna orožja in izdelovalnica finih pušk, Feilach (Borovlje) na Koroškem.

Direktni nakupni vir za moderne lovne puške. Reparaturo, prenavedbe, strokovnjoško, zlasti nove cevi z nedoseženo sigurnostjo strela in nova kopta najceneje. 455

Ilustrovani cenik brez stroškov.

Zdravniki

priporočajo kot izborno sredstvo proti kašlju

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami

Milijoni

rabijo proti

kašlju

hripavosti, kašlu, zaslinjenju, krčenju in oslovskemu kašlju, zato so dobrodošli vsakemu vojak.

6100 not. potr. spričeval zdravnikov in zasebnikov jamčijo za sigurni uspeh.

Jako uspešni in dobrookusni bonboni. Cena 30 in 50 vinarjev. Doza 60 vinarjev. Se dobi pri: H. Molitor, apoteka v Ptuj, Ig. Behr, balk. apoteka v Ptuj, Karl Herrmann, Laški trg, A. Elsbacher, Laški trg, A. Plunger, apoteka, Podčetrtek, Hans Schneider, schitsch, apoteka v Brežicah. 504/2

Ceno, izborno okusno hranljivo sredstvo največje redilne vrednosti je 428

Sida-umetni med

za namazanje kruha. En poskus vas bode o temu prepričal. Prihujbeni tudi kot priprava za močnatelje. Napravi tudi cene temne vrste moke lažje prebavljive. Prepreči želodčne težave itd. En zavoček stane 35 vinarjev. Se dobi pri razpošiljalnici **Jos. Berdajs** v Ljubljani, Zelarska ul. 18 in pošilja po pošti 12 zavočkov za 4 krone. 428

Viničar

ki se razume na ameriško trsje, se takoj ali za 1. januarja 1917 proti dobrem plačilu sprejme pri g. **Franz Karbeutz**, Celje, Grazergasse 3.

Razglas.

Graščina Turniš pri Ptuj je od ptujškega okrajnega zastopa dobila

dva pingavška plemenska bika

v rejo in se je obvezala, da ju bode porabila v kritje tujih krav.

Posestnike se v njih lastnem interesu opozarja, da naj svoje krave v oplemenjenje h graščini Turniš pripeljejo.

Okrajni odbor ptujski

dne 5. oktobra 1916.

Načelnik: JOS. ORNIG l. r.

JOSEF MARTINZ
(ustanovljeno 1860) Maribor ob Dravi (ustanovljeno 1860)
oddaja: 448

**galanterijsko, igralno,
kratko in tkano blago**

po najnižjih dnevnih cenah.
Naročila in vprašanja se takoj
rešijo.

Kdor hoče svojem na bojišču s posebno praktičnim
ljubavnim darilom
veliko veselja pripraviti, ta naj naroči mo'jo ceno 480

vojno garnituro
obstoječo iz sledečih, za vsacega vojaka neobhodno potrebnih rab-
nih predmetov:
1 armadna ura na napestnik z radij-cifernico, ki sveti ponoči,
s 5-letno garancijo;
1 vojaška žepna svetilka z baterijo, elektr. luč v žepu, naj-
boljši fabrikat;
1 aparat za lastno raziranje v elegantni izpeljavi, z rezervno
klinjo;
1 vojni žepni užigalnik, takoj ogenj pri vetru in dežju, brez
benzina;
1 pero (Füllfeder), piše vijoletno brez črnila, brez svinčnika, se
le v vodi namoči;
1 vojaški žepni nož, solinško jeklo, 2 klinji in priprava za od-
piranje steklenic;
1 vojna denarnica iz lubte-imitacije, se praktično in varno zapre.
Ti predmeti bi posamezno kupljeni 35 kron stali; zaradi ve-
like zaloge oddajam kompletno vojno garnituro, vse goraj popisane
predmete za le 20 kron proti povzetju (pri vojni
pošti denar naprej).

JAKOB KÖNIG, Dunaj III./251, Löwengasse Nr. 37a.

Les pravega kostanja
in gozd pravega kostanja se kupi.

Alex. Rosenberg, Gradec
Annenstraße 22. 471

Namesto žvepla proti oidiumu Natriumthiosulfat

se rabi leta sem z najboljšim uspehom in
priporoča od prvih avtoritet najbolje. Oddaja,
dokler je v zalogi, Samuel Spitzer, Kismarton
na Ogrskem. 487

Specharen und Schweinezüchter!

Die Specharenmärkte in Pettau
begannen mit Oktober.

Alle Specharen und Schweine-
züchter können ihre Schweine zu
Markte bringen. Das Fleisch wird
an Ort und Stelle verkauft, ebenso
der Speck, welcher natürlich nur ge-
gen die gesetzlichen Fettkarten ab-
gegeben werden kann.

Jeder Vorkauf ist strengstens
untersagt.

Die Specharenmärkte finden wie
üblich jeden Freitag statt.

Stadtamt Pettau,

28. September 1916.

Der Bürgermeister
JOS. ORNIG e. h.

Pozor!

Miha Vesjak iz Krčevine pri Vurmbergu št. 104
30 let star, slaboumen, je odšel od doma za-
četkom junija 1916; oblečen je bil v solda-
sko bluzo, soldaške hlače, klobuk, bos; postava
je srednje velike in ima svetlo-rujavé lase.
Kdor kaj ve, naj se oglasi pri očetu Mihi
Vesjak, posestniku v Krčevini pri Vurmbergu.

Špeharji in svinjerejci!

Špeharski sejmi v Ptuj priče! so
z oktobrom.

Vsi špeharji in svinjerejci zamo-
rejo svoje prašiče na sejem pripeljati.
Meso se bode na lici mesta prodalo,
istotako špeh, ki se pa oddaja seveda
le proti postavnim kartam.

Vsaka predprodaja je najstrožje
prepovedana.

Špeharski sejmi se vršijo kakor
običajno vsaki petek.

Mestni urad Ptuj

dne 28. septembra 1916.

Župan:

JOS. ORNIG l. r.

Gemeinde-Sparkasse in Friedau

Kriegsanleihe-Einlagebüchel.

Um die fünfte österreichische Kriegsanleihe auch den Minderbemittelten zugänglich zu machen, hat die Gemeindesparkasse in Friedau beschlossen, Kriegsanleihebüchel gegen eine Anfangseinlage von 10 Kronen auszugeben und diese Einlagen mit 5 1/2 % zu verzinsen. Jedes solche Büchel berechtigt den Besitzer bis 1. Jänner 1920, nach Erreichung einer Einlage von 92 Kronen, von der Sparkasse 100 Kronen fünfte 5 1/2 % österreichische Kriegsanleihe zu beanspruchen. Namentlich für Schulkinder ist diese Einrichtung ganz besonders zweckmäßig, weil das Kind auch nach Austritt aus der Schule weiter sparen kann und sich durch Ersparung kleinerer Beträge den einstigen Erwerb eines Stückes Kriegsanleihe sichert.

Die Sparkasse gestattet auch die Umwandlung bereits bei ihr bestehender Einlagen unter 100 Kronen in 5 1/2 % Kriegsanleihe-Einlagen bei Vorweisung des Büchels.

Die Sparkasse übernimmt außerdem Zeichnungen auf die fünfte österreichische Kriegsanleihe in der bisher üblichen Weise und zwar auch an Sonn- und Feiertagen.

Občinska šparkasa v Ormožu

Vložne knjižice za vojno posojilo.

Da se napravi peto avstrijsko vojno posojilo tudi manj premožnim pristopno, je občinska šparkasa v Ormožu sklenila, izdati knjižice za vojno posojilo proti začetni vlogi 10 kron in te vloge s 5 1/2 % obrestovati. Vsaka taka knjižica daje lastniku do 1. januarja 1920 po dosegi vloge 92 kron pravico, zahtevati od šparkase 100 kron petega 5 1/2 %-nega avstrijskega vojnega posojila. Zlasti za šolsko decu je ta uredba prav posebno primerna, ker zamore otrok tudi po izstopu iz šole naprej štediti in ker si zasiguri s prihranjenjem manjših svot nekdandjo dosego enega deleža vojnega posojila. Šparkasa dovoli tudi izmenjavo že pri njej obstoječih vlog pod 100 kron v 5 1/2 %-ne vloge za vojno posojilo, ako se predloži knjižico.

Šparkasa prevzame poleg tega podpisovanje na peto avstrijsko vojno posojilo na doslej običajni način in sicer tudi ob nedeljah in praznikih.